

THAI MODEL

การส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยโปรแกรมไทย
Thai Home-based Autism Intervention Model

คู่มือสำหรับ
บุคลากร
สาธารณสุข

ชื่อหนังสือ
การส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยโปรแกรมไทย
[Thai Home-based Autism Intervention Model]
คู่มือสำหรับบุคลากรสาธารณสุข

ที่ปรึกษาโครงการและพัฒนาหลักสูตร
พญ.ดวงกมล ตั้งวิริยะไพบูลย์
กุมารแพทย์ ผู้เชี่ยวชาญด้านออทิสติก
สถาบันพัฒนาการเด็กราชนครินทร์ เชียงใหม่
อ.ดร.เพลิน ประทุมมาศ
ผู้เชี่ยวชาญด้าน Autism Intervention
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
พญ.จารุวรรณ กิตติโสภณัฐ
กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก มีรักคลินิก

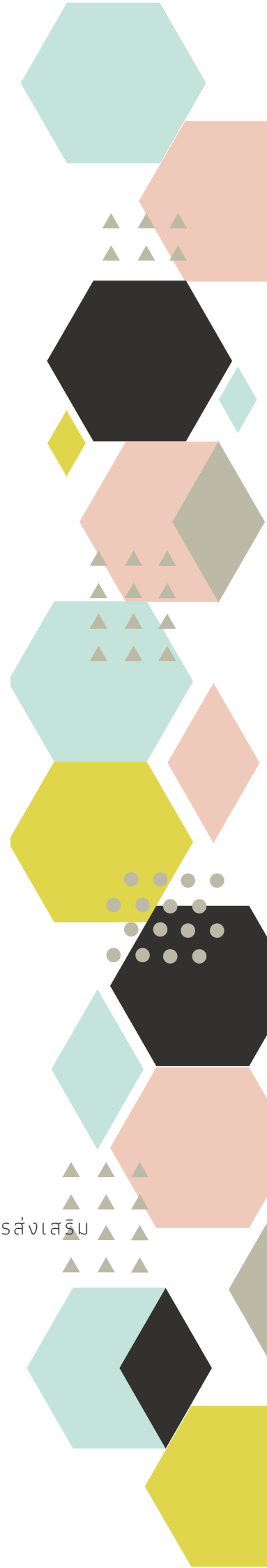
ผู้เขียน
ผศ.พญ.แก้วตา นพมณีจำรัสเลิศ
กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก
คุณประพา หมายสุข
นักพัฒนาการเด็ก
คุณฉามรา สุมาลัยโรจน์
นักจิตวิทยา
คุณกฤษทสิพร อมรชัชยาพิทักษ์
นักกิจกรรมบำบัด
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว

จัดทำรูปเล่ม ศิริลักษณ์ จันทา

พิมพ์ครั้งที่ 1 ธันวาคม 2562

คู่มือนี้เป็นส่วนหนึ่งของ
โครงการคลินิกพัฒนาการเด็กต้นแบบ และการศึกษาผลของโปรแกรมการส่งเสริม
พัฒนาการเด็กออทิสติกด้วยโปรแกรมไทย [THAI Model]
สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล

สนับสนุนโดย สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข [สวรส]

โครงการคลินิกพัฒนาการต้นแบบ THAI model และ โรงพยาบาลแม่ข่าย 5 ภูมิภาค

คำนำ

โครงการคลินิกพัฒนาการเด็กต้นแบบ THAI MODEL เริ่มดำเนินการโดยสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดล มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างองค์ความรู้ด้านการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติกที่เหมาะสมกับบริบทชุมชนของประเทศไทย เพื่อให้เด็กส่งเสริมพัฒนาการเด็ก พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลเด็กที่บ้าน

ขอขอบคุณ รศ.นพ.อดิศักดิ์ ผลิตผลการพิมพ์ ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและให้คำแนะนำการดำเนินโครงการวิจัย

ขอขอบคุณแพทย์ผู้ร่วมโครงการวิจัย พญ.จารุวรรณ กิตติโสภิชัฐ พญ.จิตติพันธ์ ชื่นปิ่นเกลียว กุมารแพทย์พัฒนาการเด็ก พญ.ตติมา กลุ่มจันทร์ จิตแพทย์เด็กและวัยรุ่น พญ.กันยัญดา เอี่ยมสุนทร แพทย์เวชศาสตร์ฟื้นฟู ที่ช่วยตรวจประเมินวินิจฉัยโรคเด็กในโครงการวิจัย เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในพื้นที่ และให้คำแนะนำการจัดตั้งคลินิกพัฒนาการเด็กต้นแบบทั้ง 5 ภูมิภาค

ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยในพื้นที่ คุณพัชรินทร์ แดงดี คุณน้ำผึ้ง กอเปี่ยม โรงพยาบาลเพชรบูรณ์ คุณจุฑามาศ เหล่าไพบูลย์ คุณธีรวัฒน์ อินตุ่น โรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชท่าบ่อ จังหวัดหนองคาย คุณสุรดา สอนเนียม คุณอานนท์ วงษา โรงพยาบาลแม่ระมาด จังหวัดตาก คุณเสาวลักษณ์ หมั่นเพชร คุณพิมพ์ชนก ไชยวัน โรงพยาบาลหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา คุณนงนุช ศิริศักดิ์ คุณศุภิสรา ลีมีงสวัสดิ์ โรงพยาบาลพนมสารคาม จังหวัดฉะเชิงเทรา ผู้เป็นกำลังสำคัญในการช่วยเก็บข้อมูล ร่วมแลกเปลี่ยนมุมมองของบริบทในพื้นที่ และร่วมสร้างองค์ความรู้โปรแกรมไทยที่เหมาะสมกับบริบทชุมชน สังคม วัฒนธรรมไทย

ขอบคุณสถาบันวิจัยระบบสาธารณสุขที่มองเห็นความสำคัญการจัดทำโครงการและให้การสนับสนุนทุนวิจัยจัดตั้งคลินิกพัฒนาการเด็กต้นแบบ 5 ภูมิภาค และการสร้างองค์ความรู้โปรแกรมไทย

คณะทำงานโครงการ THAI MODEL
ผศ. พญ. แก้วตา นพมณีจรัสเลิศ
หัวหน้าโครงการวิจัย

สารบัญ

คำนำ

บทที่ 1 รู้จักออทิสติก

- 1.1 ออทิสติก
- 1.2 สมรรถนะและความแตกต่างระบบประสาทเด็กออทิสติก
- 1.3 ความยืดหยุ่นของสมองกับการรักษาออทิสติก

บทที่ 2 หลักการ THAI MODEL

- 2.1 เริ่มต้น...ปรับมุมมองการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก.
- 2.2 THAI Home-based Autism Intervention Model
[THAI Model] คืออะไร

บทที่ 3 พัฒนาการอารมณ์ สังคมและการสื่อสาร ของเด็กออทิสติก

- 3.1 ROAD MAP การพัฒนาอารมณ์ สังคม
และการสื่อสาร ของเด็กออทิสติก
- 3.2 สัมพันธภาพ และอารมณ์
- 3.3 ปฏิสัมพันธ์
- 3.4 สื่อสาร
- 3.5 ความบกพร่องของพัฒนาการอารมณ์ สังคม
และการสื่อสารของเด็กออทิสติก

บทที่ 4 เรื่องที่ควรรู้และเข้าใจเด็ก

- 4.1 รู้จักความแตกต่างของเด็ก
- 4.2 รู้จักวิธีการสื่อสารของเด็ก
- 4.3 เส้นทางสู่ภาษา
- 4.4 รู้จักพัฒนาการการเล่นของเด็ก
- 4.5 รู้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม
- 4.6 รู้จักพ่อแม่ 5 แบบ

บทที่ 5 เทคนิคการเล่นกับเด็กออทิสติก

- 5.1 การประเมินพัฒนาการอารมณ์สังคมและการสื่อสารของเด็ก
- 5.2 เทคนิคการส่งเสริมพัฒนาการอารมณ์สังคมและการสื่อสารของเด็ก
 - 1) สัมผัสภาพ และอารมณ์
 - 2) ปฏิสัมพันธ์
 - 3) สื่อสาร

บทที่ 6 มองพฤติกรรมเด็กอย่างเข้าใจ

- 6.1 ทำไมต้องมองพฤติกรรมอย่างเข้าใจ
- 6.2 รู้จักระบบประสาทสัมผัสทั้ง 7
- 6.3 การทำงานของระบบประสาทตัวอย่างกิจกรรม
- 6.4 เมื่อรู้ว่าชอบ/ไม่ชอบอะไร ทำอย่างไร

บทที่ 7 โปรแกรมการ ฝึกลูกที่บ้าน THAI MODEL

- 7.1 เล่นกับเด็ก
- 7.2 ฝึกทักษะ
- 7.3 ฝึกร่างกาย
- 7.4 เล่นกับเพื่อน

บทที่ 8 หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก I - CARE

- 8.1 ทักษะของผู้ดูแลเด็กในการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก

บทที่ 9 การ COACHING และเยี่ยมบ้าน

- 9.1 การสัมภาษณ์กิจวัตรประจำวันของเด็กและครอบครัว
- 9.2 แนวทางการ COACHING พ่อแม่เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชีวิตประจำวัน
- 9.3 แนวทางการประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติบุคลากรสาธารณสุข/พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก

บทที่ 10 กิจกรรมห้องเรียนพ่อแม่

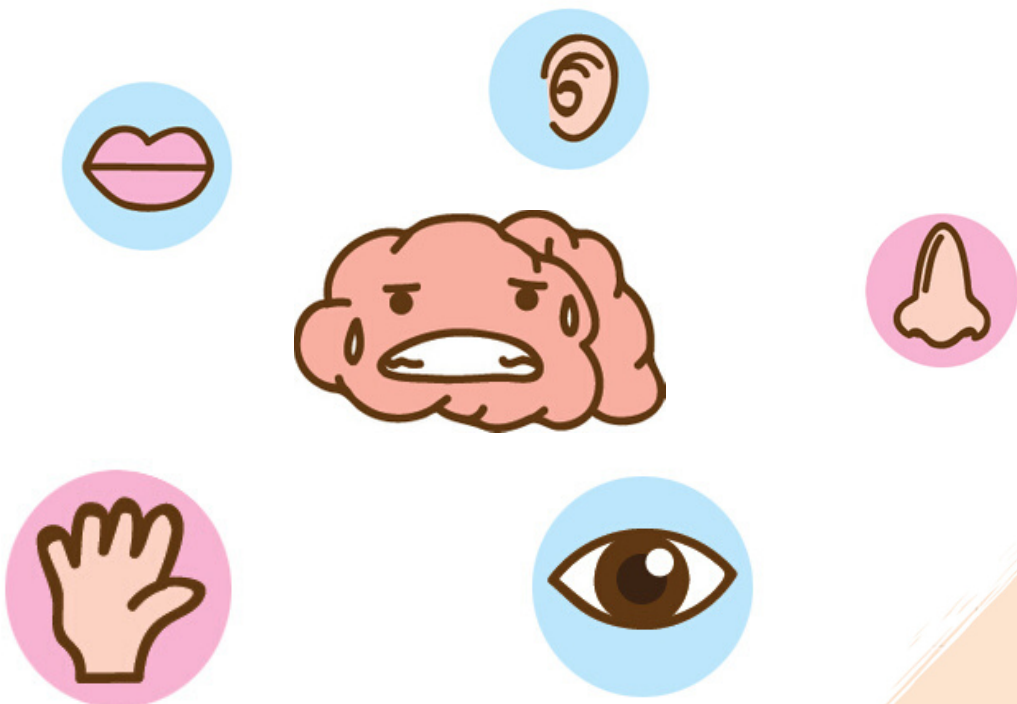
บทที่ 1

รู้จักอวัยวะ

1.1 อวัยวะ

1.2 สมอองแลลความแตกต่างระบบประสาท
เด็กอวัยวะ

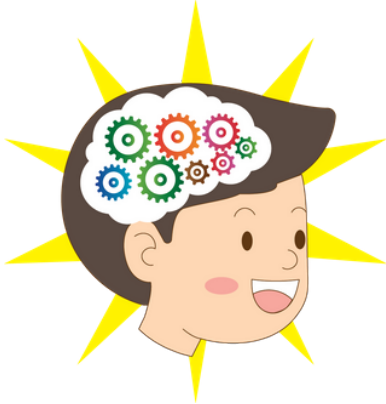
1.3 ความยืดหยุ่นของสมอองกับการรักษา
อวัยวะ

1.1

ออทิสติก

ออทิสติกคืออะไร

โรคออทิสติกเป็นโรคที่มีความผิดปกติของพัฒนาการและระบบประสาท โดยเด็กจะมีพัฒนาการด้านสังคม อารมณ์ การสื่อสารล่าช้า และมีลักษณะพฤติกรรม ความสนใจที่แคบ ซ้ำๆ ไม่ยืดหยุ่น

สาเหตุของโรคออทิสติก

ปัจจุบันพบว่าปัจจัยทางพันธุกรรมเป็นสาเหตุสำคัญ มียีนที่เกี่ยวข้องหลายตำแหน่ง โดยพบว่าโอกาสเกิดในเด็กที่เป็นฝาแฝดสูงขึ้นไป (มากกว่า 30%) หรือ ในพี่น้องพ่อแม่เดียวกัน (2-18%)

โรคออทิสติกพบมากขึ้นในเด็กที่พ่อแม่มีอายุมาก เด็กคลอดก่อนกำหนด เด็กน้ำหนักตัวน้อย พบร่วมกับโรคทางพันธุกรรมอื่นๆ การติดเชื้อไวรัส หรือการได้รับสารพิษระหว่างการตั้งครรภ์

อุบัติการณ์

- ทั่วโลกพบความชุกของออทิสติกในเด็กสูงถึง ร้อยละ 1
- ประเทศสหรัฐอเมริกาพบอัตราส่วนเด็กออทิสติก:เด็กปกติ 1:59 [2561]
- พบในเพศชายมากกว่าเพศหญิง อัตราส่วน 4:1
- ประเทศไทย งานวิจัยสำรวจเด็กอายุ 18-48 เดือน ที่มารับบริการจิตเวชในคลินิกเด็กดี สว จุฬาลงกรณ์ พบอุบัติการณ์โรคออทิสติก 1:81 [2558]
- ประมาณเกือบครึ่งหนึ่ง (44%) ของเด็กที่ได้รับการวินิจฉัยออทิสติก พบมีระดับสติปัญญาอยู่ในเกณฑ์ปกติ หรือ มากกว่าปกติ

อาการของโรคออทิสติก

เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยออทิสติก มีอาการแสดง 2 ประการหลัก คือ

A

**ความบกพร่อง
ด้านทักษะทางสังคม
และการสื่อสาร**

- A1) **ทักษะทางสังคมบกพร่อง** ไม่มีอารมณ์ร่วมกับคนอื่น เช่น ไม่แสดงอารมณ์ตื่นเต้น ไม่เล่นสนุกด้วยกัน ไม่ริเริ่มการสื่อสารกับคน หรือ ริเริ่มเข้าหาคนแบบแปลกๆ เช่น เข้าไปพูดคนเดียว
- A2) **บกพร่องทางภาษากาย** เช่น สิ้นหน้าเรียบ ไม่แสดงอารมณ์ทางสีหน้า ไม่แสดงภาษากาย เช่น ไม่สบตา ไม่ชี้บอก ไม่เข้าใจภาษากายคนอื่น
- A3) **บกพร่องด้านสัมพันธภาพกันคน** แยกตัว ไม่สนใจคนอื่น ไม่มีปฏิสัมพันธ์กับคน ไม่มีเพื่อนสนิท

B1) **ใช้ภาษาซ้ำๆ ทำทางซ้ำๆ** เช่น ถามซ้ำๆ เล่นเสียง ทำเสียงแปลกๆ ตบมือ กระโดดไปมา เอามือปิดหู หมุนตัว หรือ เล่นของเล่นแบบซ้ำๆ เช่น หมุนล้อ เรียงของ เปิดปิดไฟ เปิดปิดประตูซ้ำๆ ไปมา

B2) **ยึดติดกับกิจวัตร ทำอะไรในรูปแบบเดิมๆ** กินอาหารซ้ำๆ ไม่ชอบการเปลี่ยนแปลง

B3) **ยึดติดกับวัตถุ สิ่งของ** ต้องถือสิ่งของชิ้นเดิมๆ ไว้ในมือตลอด มีความกลัวแปลกๆ เช่น กลัวห้องน้ำ กลัวเสียง

B4) **มีความผิดปกติด้านระบบประสาทสัมผัส (sensory)** เช่น ไม่ชอบการสัมผัส การกอด มองสิ่งของหมุน จ้องมองไฟ เลียสิ่งของ ตมของ

B

**พฤติกรรมซ้ำๆ
ความสนใจแคบ
(เกิดขึ้นตั้งแต่ช่วงวัยเด็ก)**

แนวทางการรักษา

แนวทางการรักษาและส่งเสริมศักยภาพเด็กออทิสติก51 ประกอบด้วย 4 แนวทางหลัก

- 1) การรักษาทางการแพทย์ โดยการหาสาเหตุของพัฒนาการล่าช้า รักษาอาการร่วม และให้การรักษาตามกลุ่มอาการของโรค เช่น การใช้ยา เป็นต้น
- 2) การบำบัดฟื้นฟู ส่งเสริมพัฒนาการอย่างต่อเนื่องจากนักวิชาชีพสาขาต่างๆ เช่น นักจิตวิทยา นักกิจกรรมบำบัด นักกายภาพบำบัด นักอรรถบำบัด
- 3) การส่งเสริมด้านอื่นๆ เช่น ระบบการศึกษา ทักษะทางสังคม การงาน อาชีพ
- 4) การส่งเสริมศักยภาพของครอบครัวและชุมชน [Empowerment]

ข้อมูลจากงานวิจัยต่างๆ สรุปเป็น

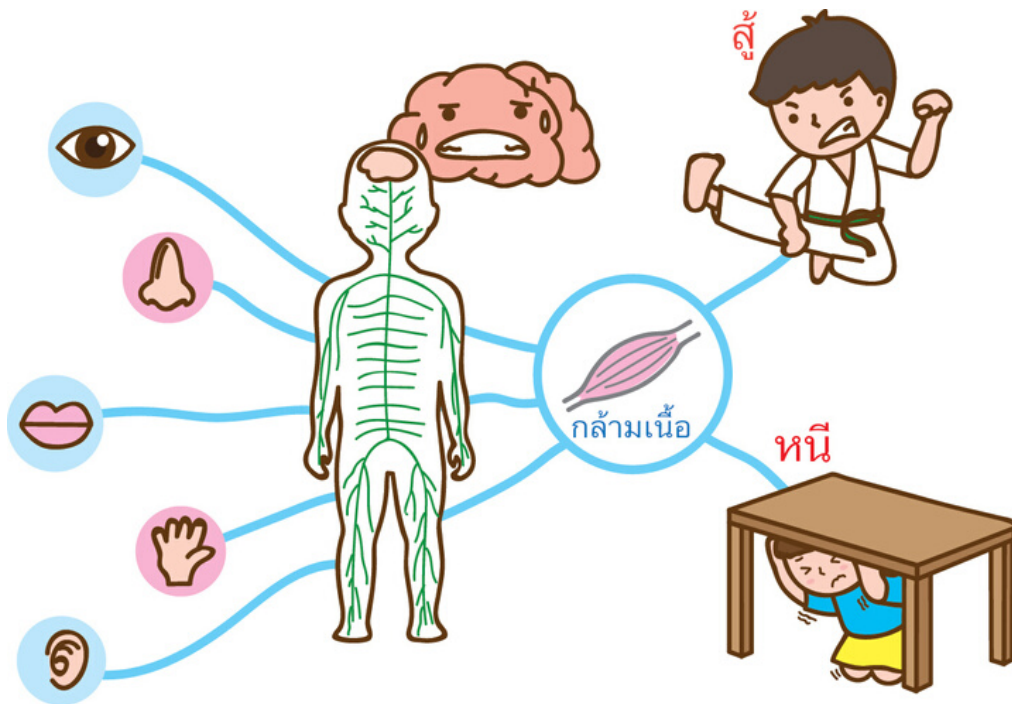
Guideline สำหรับพ่อแม่ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก ดังนี้

1. ควรส่งเสริมพัฒนาการผ่านการเล่น [play-based strategies] เพื่อให้ตรงกับ ความบกพร่องหลักของโรค คือ บกพร่องด้านทักษะทางสังคมและการสื่อสาร
2. ควรเน้นส่งเสริมทักษะพื้นฐานสำคัญที่ช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์และสื่อสารกับคน เช่น การสนใจ สิ่งต่างๆร่วมกัน [Joint attention & Engagement] การสื่อสารโต้ตอบกลับไปมา [Reciprocal back and forth communication]
3. พ่อแม่ปรับเปลี่ยนวิธีการในการมีปฏิสัมพันธ์กับลูก โดยเปลี่ยนจากการกำกับ สั่ง บอกให้ลูกทำตาม [Directive parents] เป็นการสังเกต และตอบสนองการ สื่อสารของเด็กอย่างสม่ำเสมอ [Responsive parents]
4. พ่อแม่เป็นหลักสำคัญในการส่งเสริมพัฒนาการเด็ก โดยเน้นการสอดแทรก การเรียนรู้ ผ่านทุกกิจกรรมในชีวิตประจำวัน

1.2

สมองและความแตกต่างระบบประสาทเด็กออทิสติก

ออทิสติกเป็นโรคที่เกิดจากความบกพร่องทางระบบประสาทที่ส่งผลถึงพัฒนาการเด็ก (neurodevelopmental disorder) ความบกพร่องของระบบประสาทที่สำคัญ คือ การเชื่อมต่อของเซลล์ประสาทในสมองส่วนต่างๆน้อยกว่าปกติ ซึ่งความผิดปกตินี้ พบได้ชัดเจนที่บริเวณสมองส่วนอารมณ์ ความรู้สึก (amygdala, limbic system) และสมองส่วนหลังที่เกี่ยวข้องกับระบบประสาทรับความรู้สึก การเคลื่อนไหว (cerebellum) ความผิดปกติของสมองต่างๆ เหล่านี้ ส่งผลให้เด็กออทิสติกมีพัฒนาการล่าช้าแบบรอบด้าน มีพฤติกรรมที่แปลก แตกต่างจากเด็กปกติ โดยมักพบเด็กมีความโดดเด่นในบางด้านและบกพร่องในบางด้าน

ระบบประสาทของออทิสติกแต่ละคนแตกต่างกัน และแตกต่างจากคนทั่วไป เช่น

ระบบประสาทที่ไวต่อสิ่งเร้ารอบตัว เด็กเอามือปิดหู เพราะรู้สึกว่ายเสียงแอร์ในห้องดังมาก (auditory hypersensitivity) เด็กวิ่งไปมาในห้องสรรพสินค้า เพราะรู้สึกทรมานกับแสง สี ในห้างไม่ได้ (visual hypersensitivity) เด็กชอบกินของซ้ำ เพราะ ไม่ชอบกลิ่นแปลกๆ หรือรสชาติใหม่ๆ (olfactory/gustatory hypersensitivity)

เซลล์ประสาทที่หนาแน่นมากในบางพื้นที่ของสมอง ทำให้เราเห็นความสามารถบางด้านของเด็กออทิสติกที่โดดเด่นกว่าคนทั่วไป (splinter skills) เช่น วาดรูป ระบายสีได้สวยงามวิจิตรพิสดาร ท่องจำหนังสือได้ทั้งเล่ม โดยพบว่าการทำงานเชื่อมโยงกันของสมองทั้งหมดมักจะบกพร่อง (underconnectivity between brain area) เมื่อถามความเข้าใจ หรือให้วิเคราะห์ข้อมูล (ซึ่งต้องใช้สมองหลายส่วนเชื่อมโยงกัน) เด็กมักจะตอบไม่ได้

สมองที่จดจำข้อมูลต่างๆเป็นภาพ (คล้าย memory ของภาพจากกล้องถ่ายรูป) ทำให้เด็กออทิสติกหลายคนมีความจำดี เช่น จำตำแหน่งเส้นทางกลับบ้านได้ทั้งหมด ท่องจำชื่อสถานีรถไฟไฟฟ้าได้ทุกสถานี

ความสามารถของสมองในการสั่งการกล้ามเนื้อ การทำงานเป็นขั้นตอนบกพร่อง (Poor motor planning and sequencing) เด็กทำอะไรซ้ำๆ เล่นเรียงของเล่นของหมูนๆ หรือมีการใช้ร่างกายที่ไม่คล่องแคล่ว

1.3

ความยืดหยุ่นของสมองกับการรักษาออทิสติก

ปัจจุบันองค์ความรู้ใหม่ๆ ด้านสมองและพัฒนาการเด็กพบว่ากลุ่มเด็กเล็กที่ได้รับการวินิจฉัยออทิสติก และได้รับการส่งเสริมพัฒนาการตามหลักการความยืดหยุ่นของสมอง (neuroplasticity) จะช่วยให้เด็กมีโอกาสดีขึ้นได้รวดเร็ว หรือในคนที่อาการไม่มาก สามารถหายจากโรคได้

Neuroplasticity คือ ความสามารถของสมองในการปรับเปลี่ยน สร้างวงจรประสาทใหม่ๆ แทนความบกพร่องเดิม การปรับเปลี่ยนนี้สามารถเกิดขึ้นได้ตลอดชีวิต ขึ้นกับประสบการณ์ภายนอกที่ได้รับ โดยพบว่าเด็กออทิสติกที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาการก่อนอายุ 3 ปี การรักษาที่ตรงกับความบกพร่องหลักของโรค ความที่มากพอ ผ่านหลากหลายช่องทางการเรียนรู้ และเด็กมีอารมณ์ร่วมสนใจ เด็กจะดีขึ้นได้อย่างรวดเร็ว และ อาจหายจากโรคได้ในเด็กที่มีอาการน้อย

ความยืดหยุ่นของสมอง

ช่วงเวลาที่เหมาะสม

การประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออทิสติก

การส่งเสริมพัฒนาการตั้งแต่อายุน้อยกว่า 3 ปี เป็นกระบวนการสำคัญที่จะช่วยทำให้ความรุนแรงของโรคลดลง

ความจำเพาะ

กระบวนการรักษาที่ตรงกับความบกพร่องหลักของโรค คือส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม และพื้นฐานระบบประสาท

ทำซ้ำๆ บ่อยๆ

การส่งเสริมพัฒนาการโดยพ่อแม่มีส่วนร่วม โดยพ่อแม่สอดแทรกการฝึกและสอนอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผ่านกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน

ความแรงพอเหมาะ

กิจกรรมไม่ยากหรือง่ายเกินไป ค่อยๆเพิ่มความยาก ความซับซ้อนมากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้เด็กมีแรงจูงใจ รู้สึกประสบความสำเร็จ อยากรทำอีก

น่าสนใจ

เด็กต้องมีอารมณ์ร่วม สนใจ จะช่วยให้สมองปลอดโปร่ง พร้อมเรียนรู้

บทที่ 2

หลักการ THAI model

2.1 เริ่มต้น...ปรับมุมมองการส่งเสริม
พัฒนาการเด็กออทิสติก

2.2 THAI Home-based Autism
Intervention model (THAI model)
คืออะไร

2.1

เริ่มต้น..ปรับมุมมองการส่งเสริมพัฒนาการเด็กออกทีสติก

ปรับเปลี่ยนมุมมอง 1

มุมมองเดิม

มองเฉพาะตัวเด็ก
พยายามฝึกเด็ก

THAI Model

มองสัมพันธ์ภาพและ
ปฏิสัมพันธ์ระหว่าง
ผู้เลี้ยงดูกับเด็ก

ปรับเปลี่ยนมุมมอง

2

มุมมองเดิม

มองปัญหาพฤติกรรม

THAI Model

มองความแตกต่างของพัฒนาการ
และระบบประสาทของเด็ก

พัฒนาการอารมณ์สังคมและการสื่อสาร:

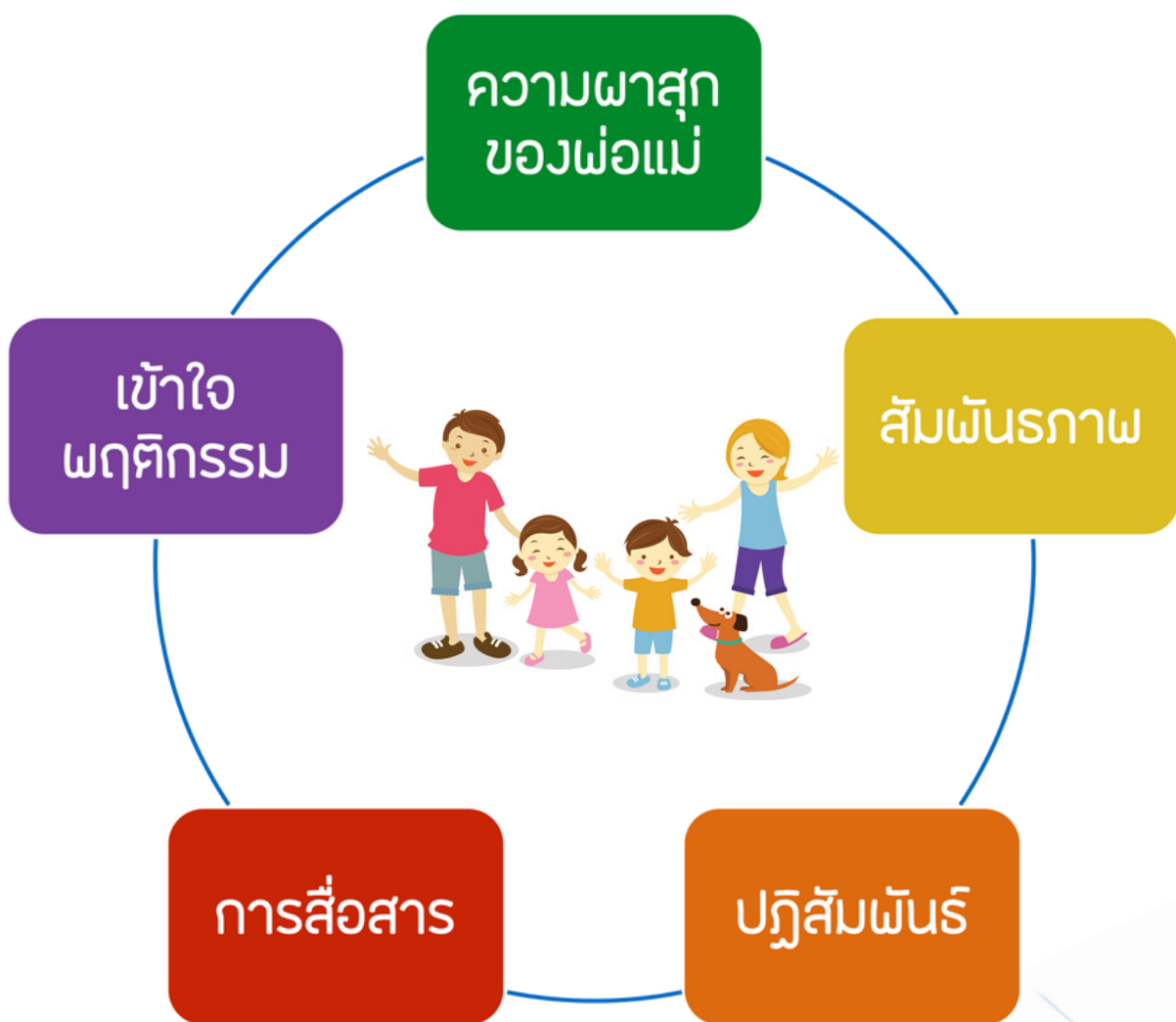
- เด็กรู้สึกอย่างไร
- เด็กมีสัมพันธภาพ ปฏิสัมพันธ์ และสื่อสารกับผู้อื่นอย่างไร

ความแตกต่างของเด็ก:

- ระบบประสาท Sensory motor

2.2

โปรแกรมไทย (THAI HOME-BASED AUTISM INTERVENTION MODEL)

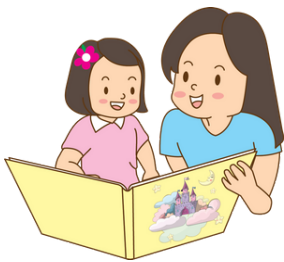
สัมพันธภาพ

- ความรัก ความผูกพัน
- ไม่ปล่อยให้เด็กเล่นคนเดียว
- หลีกเลี่ยงการใช้ทีวี มือถือ เกมส์

ปฏิสัมพันธ์

- เล่นด้วยกัน
- ทำกิจกรรมประจำวันร่วมกัน
- สังเกต & ตอบสนองการสื่อสาร
- พากย์คำ

การสื่อสาร

- พูดคุย โต้ ตอบ
- เล่นบทบาทสมมติ

เข้าใจพฤติกรรม

- ภาษาเหตุของพฤติกรรม
- ปลอดภัย สื่อสาร วินัยเชิงบวก

ความสุขของพ่อแม่

- เสริมพลังพ่อแม่
- ปล่อยให้เวลาดูแลตัวเอง

บทที่ 3

พัฒนาการอารมณ์ สังคม และการสื่อสารของเด็กออทิสติก

- 3.1 ROAD MAP การพัฒนาอารมณ์ สังคม
และการสื่อสารของเด็กออทิสติก
- 3.2 สัมพันธภาพ (RELATIONSHIP & ENGAGEMENT)
และอารมณ์ (EMOTIONAL)
- 3.3 ปฏิสัมพันธ์ (INTERACTION)
- 3.4 สื่อสาร (COMMUNICATION)
- 3.5 ความบกพร่องของพัฒนาการอารมณ์ สังคม
และการสื่อสารของเด็กออทิสติก

3.1

Road map การพัฒนาอารมณีสังคม และการสื่อสารของเด็กออทิสติก

3.2

สัมพันธภาพ (Relationship & Engagement) และอารมณ์ (Emotional)

- เด็ก**สนใจคน** สนใจสภาพแวดล้อมได้นานเพียงพอที่จะทำความรู้จัก และมีปฏิสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด
- เด็กสนใจ จดจ่อกับการเล่นแบบถึงเนื้อถึงตัว เล่นเคลื่อนไหว กับผู้ใหญ่ที่**เล่นได้สนุก** เช่น เล่นจ๊กกะจี้ เล่นอุ้มเหวี่ยงเป็นเครื่องบิน เล่นไล่จับ
- **เด็กสนใจในการอยู่กับผู้ใหญ่** ที่ชอบได้ และรู้สึกพอใจสนุกมากกว่า การอยู่กับวัตถุ สิ่งของ
- เด็กมี**สัมพันธภาพ สนใจ เล่นโต้ตอบกลับไปมา**กับผู้ใหญ่ที่ใกล้ชิด ในกิจกรรมที่ชอบ สนุก เช่น นอนเล่นบนตักแม่
- เด็กมี**สัมพันธภาพ**กับคนใกล้ชิดได้ใน**ทุกอารมณ์** เช่น อารมณ์สนุก เล่นด้วยกันได้ต่อเนื่อง อารมณ์กลัว ตื่นเต้น โกรธ หงุดหงิด เสียใจ เข้าหาพ่อแม่ได้ไม่กลับไปหาวัตถุ สิ่งของ หรือกระตุ้นตัวเอง

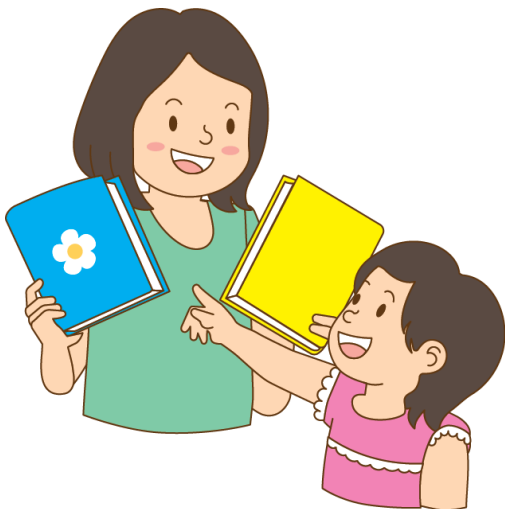
เล่นด้วยกัน สนุกด้วยกันได้
เข้าหาพ่อแม่ ชวนพ่อแม่เล่น

3.3

ปฏิสัมพันธ์ (Interaction)

- เด็กสื่อสารโต้ตอบ **กลับไปกลับมา** ด้วยสีหน้า แววตา น้ำเสียง ท่าทาง ง่ายๆ ได้
- เด็ก **แสดงความต้องการ** โดยสื่อสารด้วยพฤติกรรม หรือท่าทางง่ายๆ ได้ เช่น ดึงมือแม่ให้หยิบของ, ชี้, ส่ายหน้า
- เด็ก **โต้ตอบ** ด้วยภาษากาย **กลับไปกลับมา** ได้ในหลากหลายอารมณ์ และ เริ่มเข้าอารมณ์คนอื่น เช่น รัก อ่อน ตื้อ อยากเอาชนะ โกรธ โมโห
- เด็กแก้ปัญหาโดยลงมือ **ทำเอง** หรือ **สื่อสาร** ด้วยท่าทางหรือคำสั้นๆ ได้ **ต่อเนื่อง หลายขั้นตอน** เช่น เด็กดึงมือพ่อ ชี้ไปที่ขนม ใต้ขนมวิ่งไปให้ แม่แกะ แม่แกะไม่ได้ วิ่งกลับมาให้พ่อช่วย

สนุกด้วยกันได้ต่อเนื่อง
โต้ตอบด้วยภาษากายกลับไป
กลับมาได้

เด็กแสดงความต้องการโดย
สื่อสารด้วยท่าทางง่ายๆ ได้

3.4

สื่อสาร (communication)

- เด็กสื่อสารด้วย**ภาษา**สั้นๆ เพื่อ**บอกความต้องการ** เช่น เมื่ออยากออกไปข้างนอก เด็กใช้ภาษาพูดบอก “ไปข้างนอก”
- เด็กเริ่ม**คาดเดา**ได้ว่าคนอื่นรู้สึกอย่างไร และ**ตอบสนอง**ได้อย่างเหมาะสม เช่น น้องร้องไห้ เข้ามามากอดน้อง แล้วนั่งอยู่ข้างๆ หรือเพื่อนหกล้ม เด็กเข้ามายื่นมือแสดงความเห็นอกเห็นใจ
- เด็ก**ใช้ภาษาพูดโต้ตอบ**ได้ทั้งในการ**เล่นสมมุติ**และใน**ชีวิตจริง**
- เด็ก**เล่นสมมุติ**ได้หลายบทบาทและหลากหลายอารมณ์
- เด็กพูด**โต้ตอบได้เป็นเหตุเป็นผล** ไม่พูดสะเปะสะปะ ไม่เปลี่ยนเรื่องหรือ พูดเฉไฉ
- เด็ก**บอกอารมณ์ ความรู้สึก** และบอก**เหตุผล**ของอารมณ์นั้นได้ เช่น รู้สึกโกรธ เพราะ เพื่อนมาเอาของไป
- เด็กพูดแสดง**ความคิดเห็น**ของตัวเองได้

เด็กเล่นสมมุติกับแม่ได้

เด็กใช้ภาษาพูดโต้ตอบ

3.5

ความบกพร่องของพัฒนาการอารมณ์ สังคม และการสื่อสารของเด็กออทิสติก

ปัญหาพฤติกรรมที่พบ

สื่อสาร

ใช้ภาษาน้อย พูดทวนคำ
ตอบคำถามสะเปะสะปะ
พูดไม่ค่อยเข้าใจ

ปฏิสัมพันธ์

แก้ปัญหาได้ไม่หลากหลาย
พฤติกรรมยึดติด ทำอะไรซ้ำๆ
ไม่เข้าใจอารมณ์คนอื่น

สัมพันธ์ภาพ
และอารมณ์

กระตุ้นตัวเอง ไม่สงบ
แยกตัว เล่นคนเดียว

พัฒนาการอารมณ์ สังคม
และการสื่อสารของเด็ก

บทที่ 4

เรื่องที่ต้องรู้และเข้าใจเด็ก

- 4.1 รู้จักความแตกต่างของเด็ก
- 4.2 รู้จักวิธีการสื่อสารของเด็ก
- 4.3 เส้นทางสู่ภาษา
- 4.4 รู้จักพัฒนาการการเล่นของเด็ก
- 4.5 รู้แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม
- 4.6 รู้จักพ่อแม่ 5 แบบ

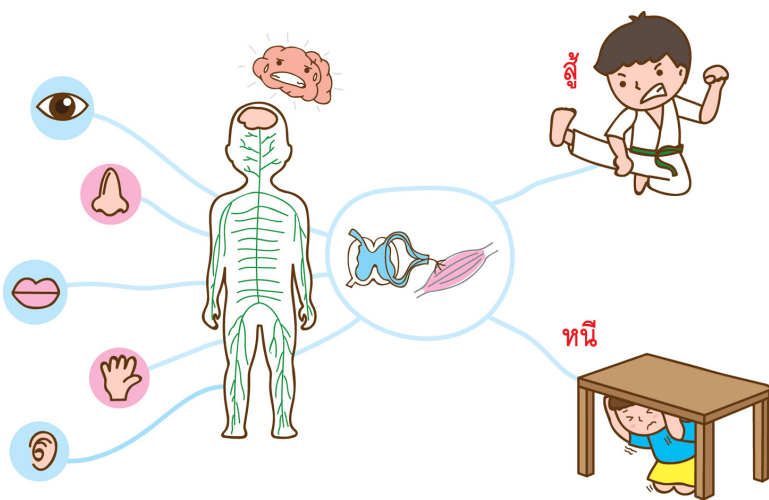
4.1

รู้จักความแตกต่างของเด็ก

พฤติกรรมต่างๆในชีวิตประจำวันของเด็กแสดงออกมานั้นเกิดจากระบบการทำงานของสมองที่จัดระเบียบสัญญาณประสาทที่ได้รับจากอวัยวะรับความรู้สึกแปลผลให้ออกมาเป็นพฤติกรรม

ระบบการรับความรู้สึก ประกอบด้วย การมองเห็น การได้ยิน การดมกลิ่น การรับรส การสัมผัส ระบบการรักษาความสมดุลของร่างกาย และระบบกล้ามเนื้อ เอ็นและข้อต่อ

เมื่อระบบประสาททั้ง 7 นี้ ถูกเติมเต็มและทำงานร่วมกันได้อย่างสอดคล้องก็จะส่งเสริมพัฒนาการและการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันของเด็กให้ดีขึ้น แต่เมื่อเด็กคนนั้น **มีปัญหาการปรับระดับการรับความรู้สึก** อาจส่งผลให้เด็กเหล่านั้นแสดงพฤติกรรมที่แตกต่างกันออกไป

เด็กบางคนมีการรับความรู้สึกที่ "เจ็ยซาหรือเจ็ยเมย" ระดับการตื่นตัวต่ำ ต้องอาศัยการกระตุ้นที่มากกว่าปกติ เช่นชอบให้กอดแน่นๆ ชอบรับประทานอาหารรสจัด เล่นที่ผาดโผน

เด็กบางคนสามารถรับความรู้สึกได้ "เร็วและไว" มีระดับการตื่นตัวที่สูง ทำให้เมื่อมีสิ่งกระตุ้นเด็กมักจะมีพฤติกรรมที่หลีกหนี เช่น เอามือปิดหูเมื่อได้ยินเสียง ไม่ชอบการใส่เสื้อผ้า หรือในเด็กบางคนไม่ชอบให้ใครมาจับหรือเข้าใกล้ตัวมากเกินไป

มองปัญหาเด็กอย่างเข้าใจ ความแตกต่างของระบบประสาท

ไวเสียง เลยไม่ชอบเสียงดัง

เล่นแรง ชอบกระแทก
ทำให้ชอบเล่นผาดโผน

ไม่ชอบสัมผัส
ทำให้ไม่ชอบสระผม

4.2

รู้จักวิธีการสื่อสารของเด็ก

การรู้ว่าเด็กสื่อสารด้วยวิธีไหนจะช่วยให้เราสังเกต **[Read]** การสื่อสารของเด็กได้ง่ายขึ้น ทำให้เราตอบสนอง **[Respond]** ความต้องการของเด็กได้ตรงขึ้น เข้าใจกันและกันมากขึ้น เด็กอยากสื่อสารเพิ่มมากขึ้น

[หลัก2R: Read & Respond]

ไม่ชอบๆ

แม่ตอบสนอง**[Respond]**
น้องบอยด้วยประโยคสั้นๆ

น้องบอยยังพูดไม่ได้ แต่จะแสดงการสื่อสารผ่านสีหน้าว่า 'ไม่ชอบอาหาร'

วิธีการสื่อสารของเด็ก

- สื่อสารด้วยพฤติกรรม (action) เช่น ร้องไห้ กระตืบเท้า ตึงมือ ตี ฝรั่ง
- สื่อสารด้วยท่าทาง (gestures) เช่น ชี้ พยักหน้า ส่ายหน้า กวักมือเรียก สีหน้า แววตา ที่แสดงออกอารมณ์
- สื่อสารด้วยภาษาพูด (verbal language) เช่น พูดเป็นคำ วลี ประโยค เล่าเรื่อง
- สื่อสารความคิดผ่านสื่อ วัสดุ สิ่งของ เช่น วาดรูป บทบาทสมมติ

ท่านคิดว่าเด็กสื่อสารด้วยวิธีใด

1. ไม่อยากกินข้าว ปิดตึง โวยวาย
2. ไปพูดอ่อนขอปุ๋ยให้ซื้อขนมให้
3. เดินเล่นกับแม่เจอนกบินมา ชี้ให้แม่ดู
4. วาดรูปครอบครัววาดกัน

อะไรอยู่ข้างใต้การสื่อสารเหล่านี้ ?

อารมณ์ : หัวใจสำคัญของการแสดงสิ่งที่มองเห็น

อารมณ์ เป็นสิ่งที่มองไม่เห็น จับต้องไม่ได้ สิ่งที่มองเห็นมักจะเป็นพฤติกรรมภายนอกที่เด็กแสดงออก เช่น

- เด็กกลัวตุ๊กตาไดโนเสาร์ที่วางอยู่ในห้อง เด็กขว้างของเล่นใส่ไดโนเสาร์
- เด็กตื่นเต้นเมื่อไปสถานที่ใหม่ๆ เด็กวิ่งไป วิ่งมา
- เด็กเฟื่องตื่นนอน งอแง ไม่ยอมไปกินข้าว

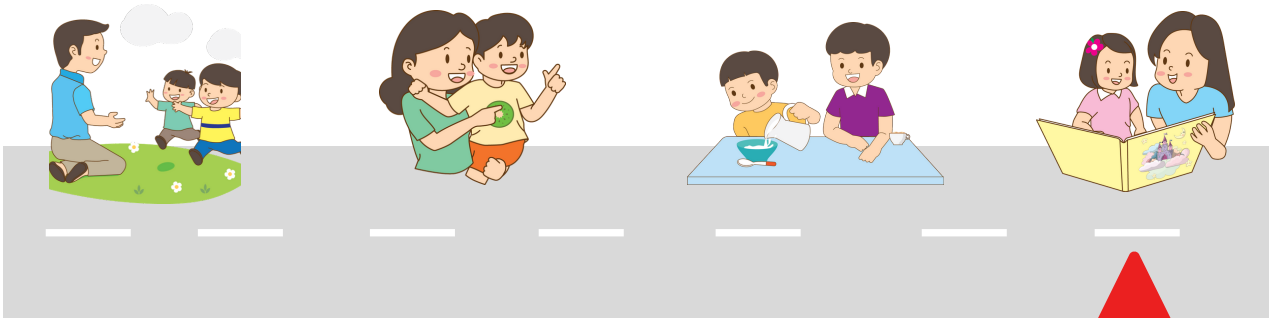
แนวทางที่ผ่านมามักเป็นในแนวจัดการกับปัญหาพฤติกรรมที่มองเห็น เช่น จับ หยุดเมื่อเด็กแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม โดยอาจลืมมอง **เบื้องหลัง** ของพฤติกรรมที่อาจมีสาเหตุจากอารมณ์โกรธ กลัว ตื่นเต้นหรือหงุดหงิด ลองพยายามฝึกที่จะมองเบื้องหลังของพฤติกรรมต่างๆ ฝึกสังเกต เด็กน่าจะกำลังรู้สึกอะไร กลัวหรือเปล่า หรือกำลังกังวล หรือ โกรธ จะช่วยให้เราสื่อสารกับเด็กได้ตรงกับอารมณ์ความรู้สึกและความต้องการที่แท้จริงของเด็ก

ฝึกถามตัวเองๆ

“ทำไมเด็กถึงแสดงพฤติกรรมแบบนี้ เด็กกำลังรู้สึกอะไร”

4.3

เส้นทางสู่ภาษา

สนใจคน

ภาษาท่าทาง

เข้าใจภาษา

พูดได้

1. สนใจมอง สนใจฟังสิ่งรอบตัว
2. สนใจคน เรียกชื่อแล้วหันมาสนใจ
3. จดจ่อ มีสมาธิได้สั้นๆ ตามวัย
4. สื่อสารด้วยภาษากาย ส่งเสียงแสดงอารมณ์
5. เข้าใจภาษากาย
6. เริ่มชี้ชวนให้ดูสิ่งรอบตัวที่สนใจ ริเริ่มชวนเล่น
7. สื่อสารภาษากายกลับไปกลับมาได้ต่อเนื่อง
8. เลียนแบบ ทำท่าทาง ส่งเสียงเลียนแบบ
9. เข้าใจภาษาพูดในชีวิตประจำวัน
10. เริ่มเล่นของเล่นเป็นง่ายๆ

4.4

รู้จักพัฒนาการการเล่นของเด็ก

1. พัฒนาการการเล่นของเด็กในเด็กปกติ

- การเล่นแบบเคลื่อนไหวหรือของเล่นง่ายๆ [SENSORY MOTOR/FUNCTIONAL PLAY], อายุ 1-2 ปี

- วิ่งเล่นไปมา
- กระโดด
- โยนบอลไปมา
- เล่นของเล่นรถ รถไฟ

- การเล่นเพื่อสร้างสรรค์ หรือก่อสร้าง [CONSTRUCTIVE PLAY], อายุ 2-3 ปี

- เล่นต่อบล็อก
- ต่อเลโก้
- สร้างปราสาททราย
- วาดรูปเล่น

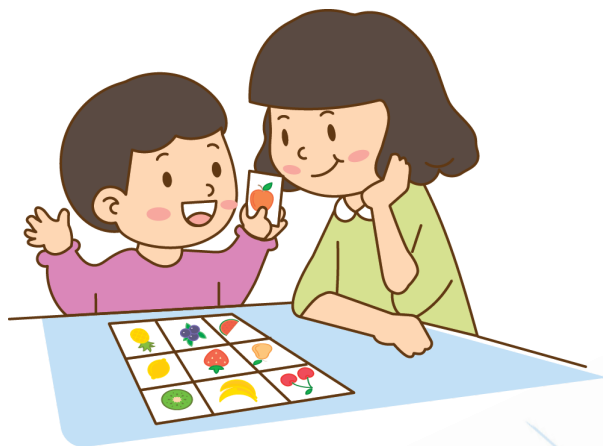

1. พัฒนาการการเล่นของเด็กในเด็กปกติ (ต่อ)

- **การเล่นสมมติ เล่นจินตนาการ [PRETEND PLAY], อายุ 3-4 ปี**
 - สมมติไม้บล็อกเป็นแก้วน้ำ
 - เล่นเป็นเจ้าชายเจ้าหญิง
 - เล่นสมมติเป็นแม่ลูก

- **การเล่นเกมที่มีกฎกติกา [FORMAL GAMES], อายุ 4-5 ปี**
 - เกมมอญซ่อนผ้า
 - เกมเป่ายิ้งฉุบ
 - เกมจุกตกบันได
 - เกมเศรษฐี

2. ลำดับการเล่นสมมติในเด็กปกติ

- **เล่นเลียนแบบ อายุ 1-1 ½ ปี [IMITATION]**
 - เล่นเลียนแบบ ทำตามที่พ่อแม่บอก เช่น ป้อนอาหารให้ตัวเอง ป้อนอาหารให้แม่ ป้อนน้องตุ๊กตา
 - เล่นสมมติเกี่ยวกับกิจวัตรประจำวันง่ายๆ เช่น กิน นอน อาบน้ำ
 - เข้าใจเฉพาะของเล่นที่เหมือนจริง เช่น ช้อนของเล่น ถ้าเอาแท่งไม้มาสมมติเป็นช้อนจะไม่เข้าใจ
- **เล่นสมมติง่ายๆ อายุ 1 ½-2 ปี [SIMPLE PRETEND]**
 - เล่นสมมติได้เอง
 - เล่นสมมติกับของเล่นได้หลากหลายมากขึ้น เช่น เอาเครื่องบินของเล่นมาเล่น “บิน” ไปมา เอาโทรศัพท์ของเล่นมาทำท่าพูดคุยแบบผู้ใหญ่
 - เล่นแบบซ้ำๆ เช่น ป้อนอาหารน้องแล้ววนมาป้อนอีก
- **เล่นสมมติได้หลายขั้นตอน อายุ 2-2 ½ ปี [SERIES OF FAMILIAR ACTIONS]**
 - เริ่มมีความคิดของตนเอง เอากิจวัตรที่คุ้นเคยมาเล่นต่อกัน เช่น ป้อนนมตุ๊กตา ห่มผ้าให้ตุ๊กตา
 - ขั้นตอนการเล่นอาจสลับไปมา แล้วแต่ที่เด็กนึกอะไรได้

2. ลำดับการเล่นสมมติในเด็กปกติ (ต่อ)

- เล่นสมมติในเรื่องที่ไม่คุ้นเคย อายุ 2 ½-3 ปี [SERIES OF LESS FAMILIAR ACTIONS]
 - เข้าใจของเล่นที่ไม่เหมือนจริง เช่น เอาใบไม้มาสมมติเป็นอาหาร
 - สมมติโดยไม่ต้องใช้ของจริง เช่น กำมือเป็นแก้วน้ำ
 - เชื่อมโยงเล่นสมมติได้เป็นเรื่องราวสั้นๆ
 - เริ่มทดลองเล่นในบทบาทที่ไม่คุ้นเคย เช่น สมมติไปหาคุณหมอ สมมติว่าไปตลาด

- เล่นสมมติจินตนาการเป็นเรื่องเป็นราว อายุ 3-5 ปี [IMAGINARY PLAY]
 - เล่นสมมติในสิ่งที่อยู่นอกเหนือความจริง หรือไม่เคยเจอในชีวิตจริง เช่น เป็นซูเปอร์แมน เป็นเจ้าหญิง/เจ้าชาย
 - เล่นสมมติกับเพื่อนได้เป็นเรื่องราว ทุกคนมีบทบาทของตัวเอง เช่น เล่นเป็นพ่อ แม่ ลูก หลงเข้าไปในป่า

4.5

รู้จักแนวทางการจัดสภาพแวดล้อม

แนวทางการจัดสภาพแวดล้อม

การจัดของเล่น อุปกรณ์ในห้องตรวจคลินิกพัฒนาการเด็ก ประกอบด้วยของเล่นที่หลากหลาย ตามระดับความสามารถ หรือ ระดับพัฒนาการเด็ก ได้แก่

1. ของเล่นกลุ่มเล่นเคลื่อนไหว

[SENSORY MOTOR/FUNCTIONAL PLAY]

ฟองสบู่ ที่เป่าลูกโป่ง ลูกโป่ง ลูกบอลใหญ่ [THERAPY BALL] ลูกบอลเล็ก หมอนนุ่มๆขนาดใหญ่ ห่วงบาสเกตบอลของเด็ก ที่กระโดดเชือก ไม้แบดมินตันเด็กเล็ก [ตีลูกโป่ง] ของเล่นแสง สี เสียงสำหรับเด็กเล็ก ของเล่นไขลาน รูปภาพ

2. ของเล่นกลุ่มก่อสร้าง [CONSTRUCTIVE PLAY]

เช่น ไม้บล็อก ที่ต่อเลโก้สียืดหยุ่น กระดาษ ดินน้ำมัน

3. ของเล่นกลุ่มสมมติจินตนาการ [PRETEND PLAY]

ชุดทำอาหาร ชุดการเดินทาง เช่น รถหลายขนาด รถไฟ ชุดตุ๊กตาเด็กเล็ก ชุดของเล่นต่อสู้เช่น ชุดทหาร ชุดคุณหมอ ชุดสัตว์ เป็นต้น

4. ของเล่นกลุ่มกฎ กติกา [GAME WITH RULES]

เช่น เกมบิงโก เกมกระดานจุกตอกบันได การ์ดเกม

4.6

รู้จักพ่อแม่ 5 แบบ

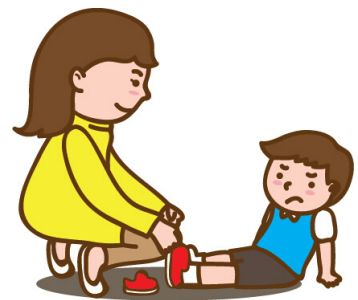

พ่อแม่ที่ชอบกำกับ สั่งให้ทำ

มักสั่งให้ลูกทำตาม ไม่เปิดโอกาสให้ลูกได้คิด เน้นผลลัพธ์ที่เห็นผลทันที จับต้องได้ มักจะถามเยอะเพื่อฝึกลูกหรือทดสอบลูก

พ่อแม่ที่ทำให้ลูกทุกอย่าง

ดูแลลูกอย่างถึงจนลืมหืมตัวช่วยเหลือลูกทุกอย่าง มีชีวิตเร่งรีบต้องรีบๆทำให้เสร็จ ญาติๆที่มักคิดว่า "เด็กมันยังเล็ก"

พ่อแม่ที่อบอุ่น

ยิ้มแย้ม สนใจลูก มีความสุขเมื่ออยู่กับลูก มักสังเกตลูกอยู่เสมอ เปิดโอกาส ให้เวลา เชื่อมั่นในตัวลูก มีความหวัง

พ่อแม่ที่ท้อแท้หมดกำลังใจ

ไม่มีเวลาอยู่กับลูกมักจมอยู่กับปัญหาในชีวิต มองไม่เห็นสิ่งดีๆในตัวลูก มักมองสิ่งรอบตัวในด้านลบ มองไม่เห็นทางออก

พ่อแม่ที่ยุ่งตลอดเวลา

ชีวิตวุ่นวาย มีหลายเรื่อง จัดการทุกอย่างให้ลูก ไม่ค่อยมีเวลาสบายๆผ่อนคลายกับลูก ใช้เวลาไปกับโทรศัพท์

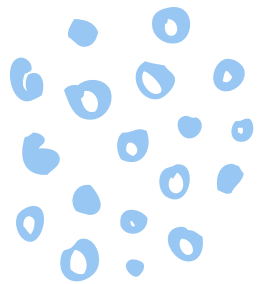
บทที่ 5

เทคนิคการเล่นกับเด็กออกทีวี

**5.1 การประเมินพัฒนาการอารมณ์
สังคม และการสื่อสารของเด็ก**

**5.2 เทคนิคการส่งเสริมพัฒนาการ
ทางอารมณ์ สังคม และการ
สื่อสารของเด็ก**

- สัมพันธภาพ [RELATIONSHIP & ENGAGEMENT]
และอารมณ์ [EMOTIONAL]
- ปฏิสัมพันธ์ [INTERACTION]
- การสื่อสาร [COMMUNICATION]

5.1

การประเมินพัฒนาการอารมณ์ สังคม และการสื่อสารของเด็ก

เพื่อช่วยให้เลือกใช้เทคนิคในการส่งเสริมได้ตรงกับ
พัฒนาการอารมณ์ สังคม และการสื่อสารของเด็ก

พัฒนาการ

เทคนิค

สื่อสาร

เด็กสามารถพูดบอกความต้องการ
ความคิด และความรู้สึกได้

ชวนพูดคุย
เล่นสมมติ

ปฏิสัมพันธ์

เด็กสื่อสารโต้ตอบกลับไปกลับมา
ด้วยภาษากายได้อย่างต่อเนื่อง

สังเกตและ
ตอบสนองเด็ก

สัมพันธภาพ

เด็กสนใจเล่นสนุก
ผูกพันกับคนได้

เล่นสนุก
สัมพันธภาพทุก
อารมณ์

5.2

เทคนิคการส่งเสริมพัฒนาการ อารมณ์ สังคม และการสื่อสาร ของเด็ก

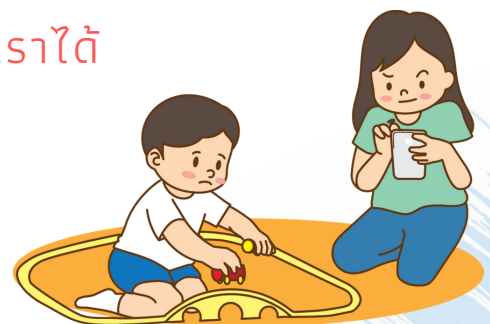
1.เทคนิคการส่งเสริมสัมพันธภาพ [RELATIONSHIP & ENGAGEMENT] และอารมณ์ [EMOTIONAL]

- สังเกตและปรับตัวเราเข้ากับเด็ก
 - สังเกต...ความต้องการของเด็ก
 - รอคอย...การริเริ่มของเด็ก
 - ปรับน้ำเสียง สีหน้าท่าทาง ตำแหน่งของเราให้พอดีกับเด็ก
 - ปรับสภาพแวดล้อมให้เด็กพร้อมเรียนรู้
- รวมเล่นตามสิ่งที่เด็กสนใจ/ชอบ
 - ให้เด็กเป็นผู้ริเริ่มตามสิ่งที่เด็กสนใจ/ชอบ
 - ทำให้เด็กสนใจเรา และสนุกไปกับเรา
- เริ่มต้นง่ายๆ ทำซ้ำๆ สนุกๆ
- เล่นให้สนุก ให้เด็กยิ้ม/หัวเราะ แวตตาเปล่งประกาย
- อยู่ด้วยกันทุกอารมณ์ ปลอดภัยเมื่อเด็กไม่สบายใจ เสียใจ ผิดหวัง หรือกลัว

บททวนตนเอง: สิ่ง que เล่นด้วยกันได้สำเร็จ/ไม่สำเร็จ

“เล่นให้สนุกติดใจอยากเล่นอีก เล่นจนจำเราได้ เล่นให้ได้แวตตาเปล่งประกายจากเด็ก”

“อย่าปล่อยให้เล่นคนเดียว”

2.เทคนิคการส่งเสริมปฏิสัมพันธ์ (INTERACTION)

- สังเกตและตอบสนองการสื่อสารของเด็ก
[หลัก2R: READ & RESPOND]
 - ตอบสนองด้วยภาษากาย การกระทำ หรือคำพูดสั้นๆ
- ค่อยๆเพิ่มความซับซ้อนในการเล่นสนุก และรอคอยการสื่อสารจากเด็ก
 - เริ่มจากสิ่งที่เด็กสนใจ/ต้องการ
 - ผู้ใหญ่ให้กำลังใจและช่วยสนับสนุนให้เด็กทำในสิ่งที่ต้องการได้สำเร็จ โดยไม่ทำแทนทั้งหมด
 - มีการสื่อสารกันเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ
 - เน้นกระบวนการคิดและการสื่อสารที่ออกมาจากตัวเด็กเอง
- ผลิตกันริเริ่มและตอบสนองอย่างต่อเนื่อง

“ปฏิสัมพันธ์กันด้วยความ สนุกและทำท่าย
ยิ่งสนุก...ยิ่งอยากสื่อสาร
เด็กรู้สึกสนุกและรู้สึกว่ามันทำได้”

3. เทคนิคการส่งเสริมการสื่อสาร (COMMUNICATION)

- **การชวนพูดคุยในชีวิตประจำวัน**

- **เพิ่มคำศัพท์**

ในระหว่างวันท่านควรใช้คำพูดกับเด็กที่เกี่ยวกับสิ่งของ ความต้องการ หรืออารมณ์ความรู้สึก เช่น ท่านพูดว่า “เสียใจๆ” เวลาที่เด็กร้องไห้ เด็กชี้ไปที่ขนมปัง ท่านก็พูดว่า “อยากกินขนมปัง”

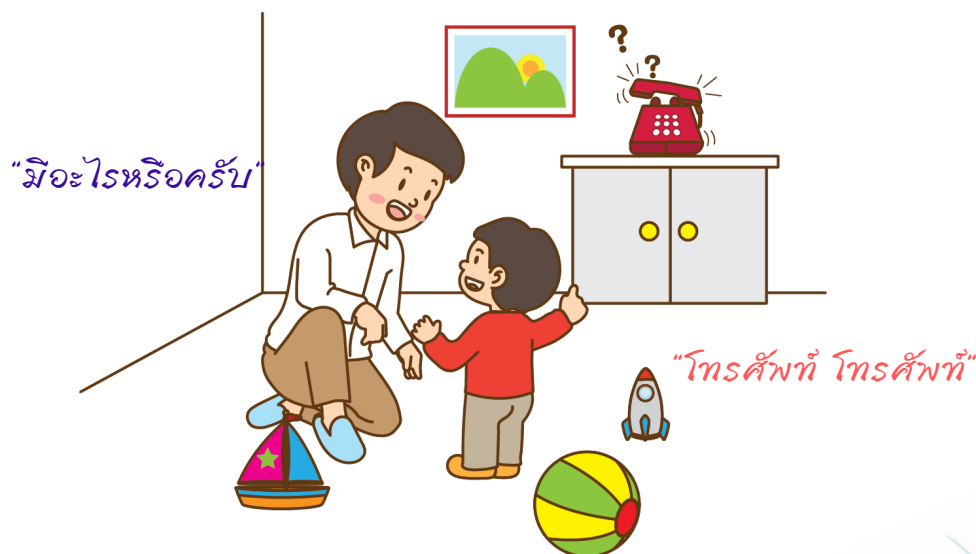
- **กระตุ้นให้เด็กพูด**

พยายามกระตุ้นให้เด็กใช้คำพูด เช่น เด็กอาจจะชี้ให้แม่ หยิบตุ๊กตาให้ แม่อาจจะถามว่า “ให้แม่หยิบตุ๊กตาหรือรถ”

- **เปิดโอกาสให้เด็กได้สื่อสารหลากหลาย**

โดยการใช้คำถามปลายเปิด ถามอารมณ์ ความรู้สึก สาเหตุ ให้เด็กได้สื่อสารออกมา

- **กระตุ้นให้เด็กพูดคุยโต้ตอบอย่างต่อเนื่อง**

สิ่งที่สำคัญ คือ การมีสัมพันธภาพที่ดี ทำให้เด็กมีแรงจูงใจ
อยากพูด อยากตอบทั้งหมดนี้เป็นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้เด็ก
พูดคุยโต้ตอบมากขึ้น

• การเล่นสมมุติ

- เล่นในสิ่งที่เด็กสนใจ
- เล่นให้สนุก [WAA : WORD:คำพูด, AFFECT:อารมณ์, ACTION: ท่าทาง] จะช่วยให้การเล่นสนุกมากยิ่งขึ้น
- **ตอบสนอง**การเล่นของเด็ก (ไอดียของเด็ก)

- ขยายเรื่องราว
- ขณะเล่น...**รอ**.....**สังเกต**.....**ตอบสนอง**

ให้เด็กได้คิด

สีหน้าท่าทาง อารมณ์
ความรู้สึกของเด็ก

- เล่นให้ต่อเนื่อง นานมากพอ

ให้เด็กเป็นผู้นำการเล่น

เด็กได้แสดงความคิด อารมณ์ การสื่อสาร
ผ่านการเล่น

หยุด !! กำกับ ทำตามคำสั่ง

หยุด !! การถามคำถามที่รู้อยู่แล้ว
เช่น 'นี่คืออะไร' 'นี่คืออะไร'

บทที่ 6

มองพฤติกรรมอย่างเข้าใจ

- 6.1 ทำไมต้องมองพฤติกรรมอย่างเข้าใจ
- 6.2 การทำงานของระบบประสาท
- 6.3 รู้จักระบบประสาทสัมผัสทั้ง 7
- 6.4 เมื่อรู้ว่าชอบ/ไม่ชอบอะไร ทำอย่างไร

มองปัญหาพฤติกรรมเด็ก

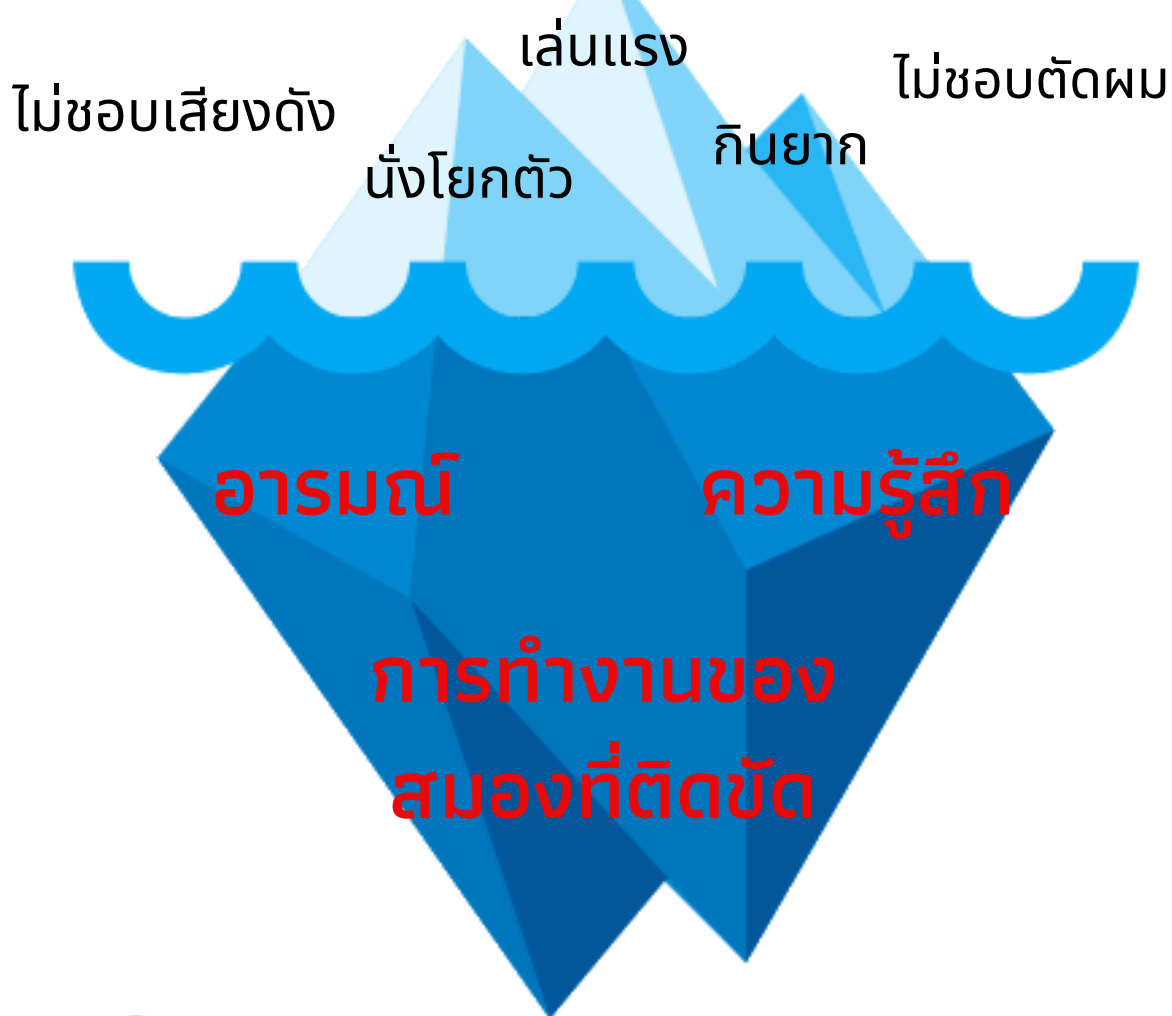
อย่างเข้าใจความแตกต่างของระบบประสาท

6.1

ทำไมต้องมองพฤติกรรมอย่างเข้าใจ ?

พฤติกรรมที่แสดงออก

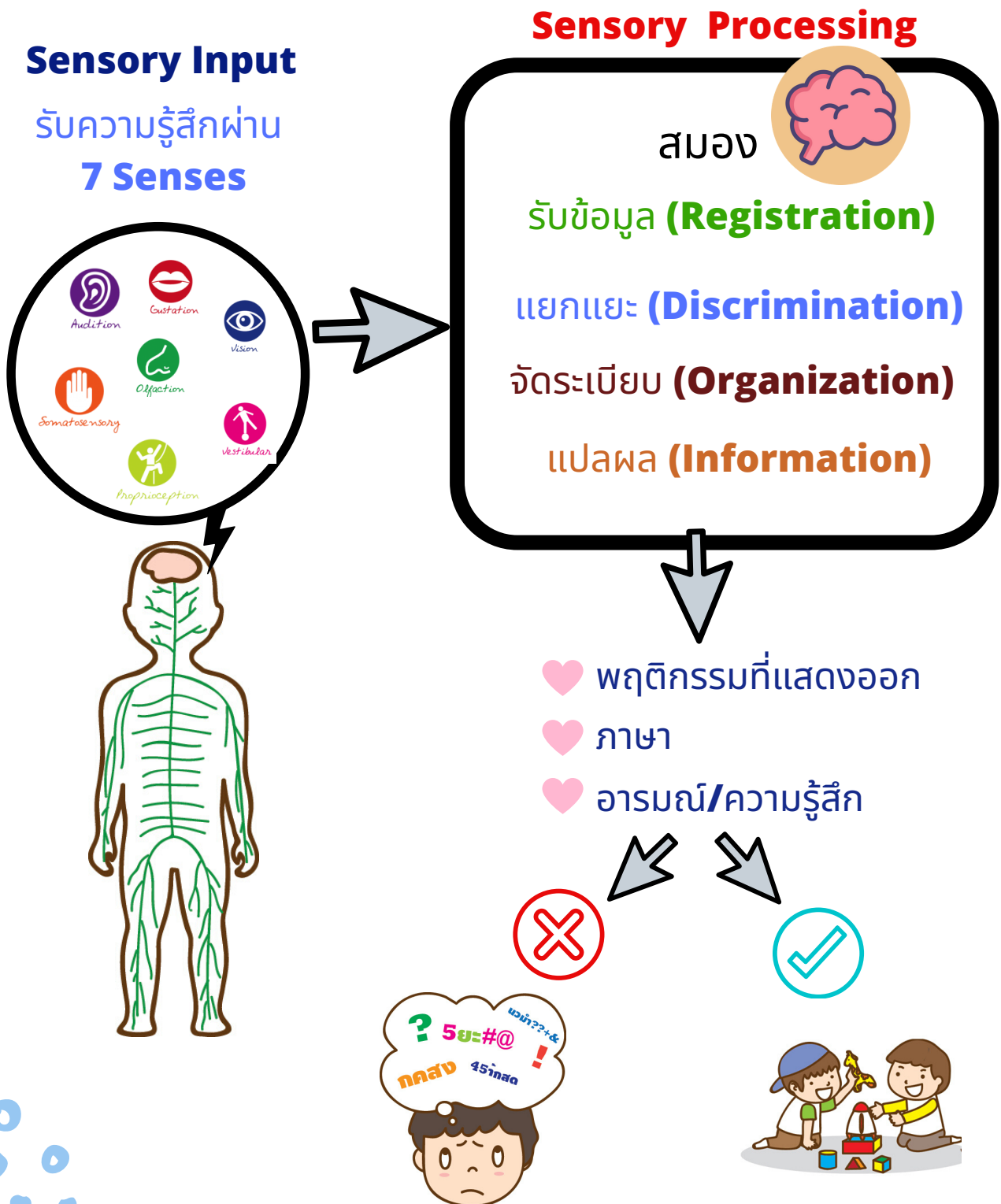

เบื้องหลังของพฤติกรรมที่เด็กแสดงออกล้วนมีที่มาที่ไป

6.2

การทำงานของระบบประสาทเป็นอย่างไร ?

6.3

ทำความเข้าใจระบบประสาทสัมผัสทั้ง 7

6.4

เมื่อรู้ว่าชอบ/ไม่ชอบอะไร ทำอย่างไร?

กินยาก

สังเกตสิ่งที่เด็กชอบ
ค่อยๆ ให้เด็กลองทาน
อาหารหลากหลาย

ชอบเล่นแรง

พาเด็กออกกำลังกาย
วิ่งเล่น/ปีนป่าย
ช่วยพ่อแม่ ขุดดิน ปลูกต้นไม้

ไวสัมผัส

ชวนเล่นทราย
วิ่งเล่นในสนามหญ้า
วาดรูป ระบายสีน้ำ

ชอบหมุนตัว

เล่นบนที่นอน กลิ้งในผ้าห่ม
ขี่หลังพ่อ/แม่

กลัวเสียงดัง

ฟังเพลงที่ชอบ
เล่นดนตรี

ชอบมองไฟ

เล่นไฟฉาย+เล่านิทาน
เล่นเกมหาของ

ชอบดมของ

ช่วยแม่ทำอาหาร
เล่นแป้งหรือโลชั่นที่มีกลิ่นหอม

สิ่งสำคัญ

- เริ่มจากสิ่งที่เด็กชอบ
- ค่อยๆ ปรับตัวเราและสิ่งแวดล้อมให้เข้ากับเด็ก

บทที่ 7

โปรแกรมการฝึกลูกที่บ้าน THAI model

7.1 เล่นกับเด็ก

7.2 ฝึกทักษะ

7.3 ฝึกร่างกาย

7.4 เล่นกับเพื่อน

โปรแกรมการฝึกลูกที่บ้าน THAI model

โปรแกรมการฝึกลูกที่บ้าน THAI model

เล่นกับเด็ก

ฝึกทักษะ

ฝึกร่างกาย

เล่นกับเพื่อน

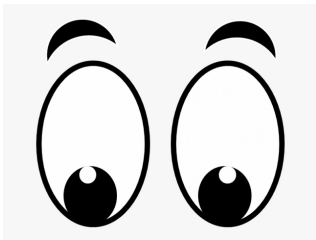

7.1

เล่นกับเด็ก

เริ่มต้นอย่างไรดี?

1. สังเกตเด็ก (OWL)

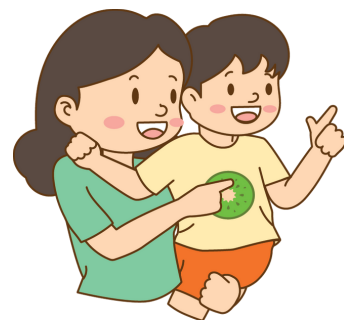
2. เริ่มจากสิ่งที่เด็กสนใจ จดจ่อ

3. เล่นให้สนุกเพลิดเพลิน

4. รอให้เด็กริเริ่ม/สื่อสาร

5. ค่อยๆ ปรับกิจกรรมให้ยากขึ้น
เมื่อเด็กพร้อม

รอ - ทำซ้ำๆ - สนุก - ไม่เร่งเด็ก

7.2

ฝึกทักษะ

ผ่านกิจวัตรประจำวัน

ฝึกอย่างไร ?

ทำซ้ำๆ

ขั้นตอนเดิม ๆ

ทำตาม**ความสามารถ**ของคุณ!

เริ่มจาก

ง่าย

ยาก

7.3

ฝึกร่างกาย

เด็กต้องอยากทำอีก!

พ่อแม่ต้องขยันหาแรงจูงใจ

เริ่มง่ายๆก่อน
เด็กจะได้มีกำลังใจ

เด็กเสียใจ หหมดกำลังใจ

ไม่ดูว่า บังคับ ตี เคี้ยวเชียวให้เด็กทำ

อย่าทำอะไรซ้ำๆเดิมๆ เด็กจะเบื่อ!!

สมองจะทำงานน้อยลง

7.4

เล่นกับเพื่อน

พัฒนาการการเล่นกับเพื่อนของเด็ก

1. มองคนอื่นเล่น (**onlooker**)

เด็กมองคนอื่นเล่น ไม่ได้เข้าไปเล่นด้วย
จะเข้าไปถ้ามีพ่อแม่พาเข้าไป

2. เล่นคนเดียว (**Solitary play**)

นั่งเล่นคนเดียว สนใจของเล่น

3. เล่นข้างๆกัน (**Parallel play**)

เด็กจะนั่งข้างๆกัน ต่างคนต่างสนใจของที่เล่น
ไม่ได้พูดคุยกันมากนัก แต่ไม่ได้แยกตัวไปเล่นคนเดียว

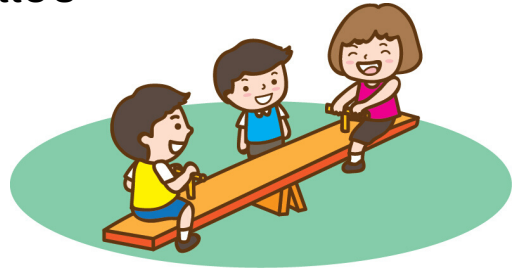

7.4

เล่นกับเพื่อน

4. เล่นด้วยกัน (**Associative play**)

ร่วมกันเล่น มีจุดมุ่งหมายเดียวกัน เช่น
เล่นรถด้วยกัน วิ่งไล่จับ เล่นซ่อนแอบ

5. เล่นรวมกันเป็นทีม มีกฎ กติกา (**Cooperative play**)

เล่นเกมที่มีกฎกติกาด้วยกันได้ เช่น
มอญซ่อนผ้า แปะแข็ง เกมเศรษฐี

บทที่ 8

หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก (I - CARE)

ทักษะของผู้ดูแลเด็กในการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก

ทักษะของผู้ดูแลเด็ก ในการปฏิสัมพันธ์กับเด็ก

ทบทวนตนเอง

ให้ผู้ดูแลทบทวนเกี่ยวกับความต้องการของเด็กและ
สิ่งที่ตนเองทำในช่วงที่ผ่านมาดังนี้

1. เด็กต้องการหรือไม่ต้องการอะไรบ้าง
2. เราตอบสนองต่อความสนใจ/ความต้องการของเด็กยังไงบ้าง
3. เด็กทำอย่างไรเมื่อเราตอบสนอง

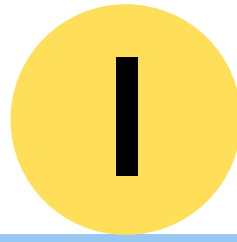
หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์ ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก

I - CARE

ร่วมเล่น

[Interaction]

สิ่งสำคัญ

1. สังเกต [Observe] รอคอย [Wait] รับฟัง [Listen]:OWL

- สังเกต...ความต้องการของเด็ก
- รอคอย...การริเริ่มของเด็ก
- รับฟัง...การสื่อสารของเด็ก

2. ร่วมเล่นตามสิ่งที่เด็กสนใจ/ชอบ/ริเริ่ม

- ทำให้เด็กสนใจเรา และสนุกไปกับเรา
- เริ่มต้นง่ายๆ ทำซ้ำๆ สนุกๆ

3. เล่นให้สนุก ให้เด็กยิ้ม/หัวเราะ แววดตาเปล่งประกาย

- เล่นด้วยกันได้ต่อเนื่อง
- ผลัดกันเล่น
- สนุก ทำท่ายแล้วต่อยอดการเล่น และการสื่อสาร

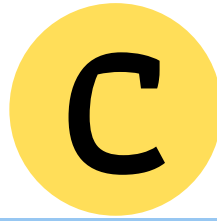
สำรวจตนเอง

- เด็กชอบ/ไม่ชอบเล่นอะไรบ้าง
- ขณะที่คุณเล่นกับเด็ก อะไรที่ทำให้เด็กยิ้มหัวเราะ สนุก

“ยิ่งสนุก ยิ่งสนใจอยากเรียนรู้”

ปลอบโยน

[Comfort]

สิ่งสำคัญ

1. สังเกตอารมณ์ของเด็ก
 - พร้อมเล่นและเรียนรู้
2. สังเกตอารมณ์ตนเอง
 - เหนื่อย เครียด โกรธ สนุก
3. ปลอบโยน
 - เมื่อเด็กร้องไห้เสียใจ ผิดหวัง
 - กอด สัมผัส ใช้น้ำเสียง/พูด

สำรวจตนเอง

- เวลาเด็กร้องไห้ กลัว หรือผิดหวัง คุณปลอบโยนเขาอย่างไร?
- เวลาเล่นหรือมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก คุณรู้สึกอย่างไรบ้าง

หมั่นสำรวจความรู้สึกตนเองบ่อยๆ ช่วยให้เรา**เท่าทัน** **ความรู้สึกของตนเอง** ได้ดียิ่งขึ้นและ**สังเกตอารมณ์ความรู้สึก** ของเด็ก ช่วยให้**สร้างสัมพันธภาพและมีปฏิสัมพันธ์** ที่ดีกับเด็กดียิ่งขึ้น

ปรับ [Adaptation]

A

สิ่งสำคัญ

1. ปรับสิ่งแวดล้อมให้เด็กรู้สึกปลอดภัย/พร้อมเรียนรู้
2. ปรับตัวเราเข้ากับเด็ก
 - ใช้น้ำเสียง สีสหน้า ท่าทาง และคำพูด
 - การกระทำ การเคลื่อนไหว และตำแหน่งของเรา

สำรวจตนเอง

- เวลาเด็กร้องไห้ คุณช่วยอย่างไร?
- เวลาเล่นกับเด็ก คุณช่วยเหลืออย่างไรบ้าง

ปรับการกระทำของเราให้เข้ากับเด็ก เช่น การปรับระดับเสียงของเรา ขณะเล่นกับเด็ก เมื่อสังเกตเห็นว่าเด็กไม่ชอบเสียงดังๆ หรือปรับการพูดยาวๆ เป็นใช้คำพูดสั้น กระชับ เพื่อให้เด็กเข้าใจง่ายขึ้น

ปรับการพูดยาวๆ
เป็นใช้คำพูดสั้น กระชับ

ปรับระดับเสียง

ปรับตำแหน่ง
ให้ตัวเราอยู่ในระดับสายตาเด็ก

ตอบสนอง

[Respond]

R

สิ่งสำคัญ

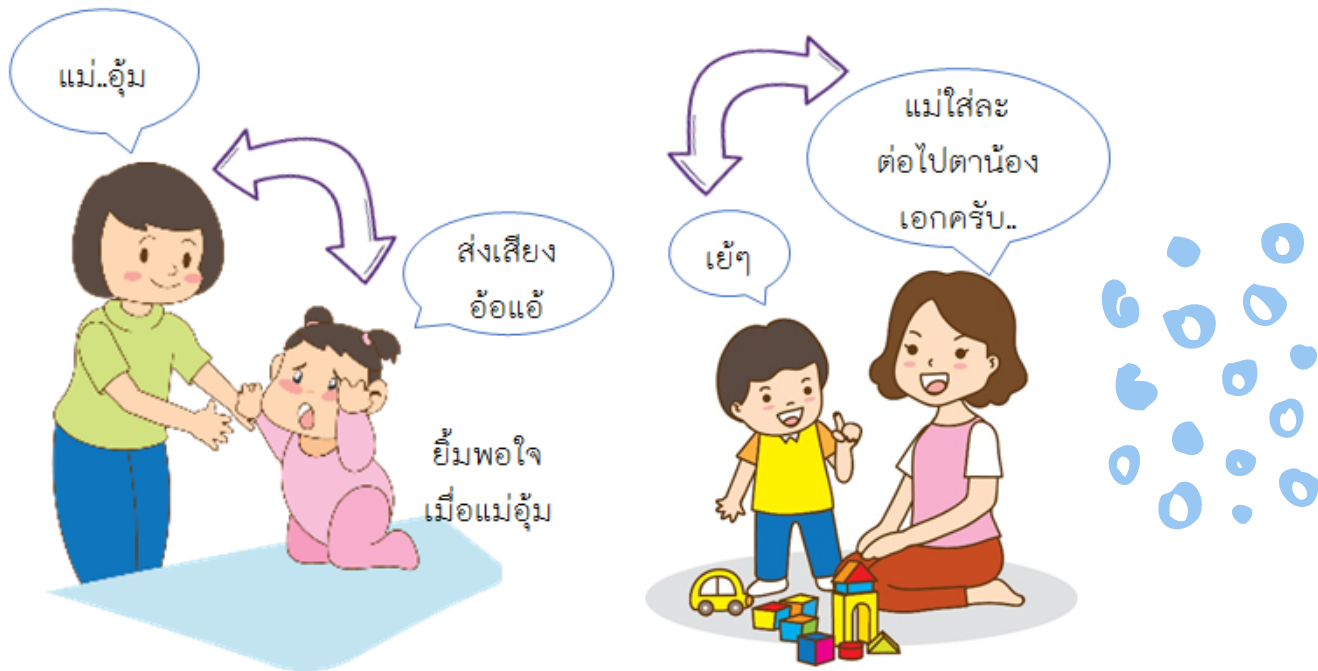
1. สังเกต/อ่านความต้องการ และอารมณ์ความรู้สึกของเด็ก
2. ตอบสนองเด็ก
 - เด็กริเริ่ม ผู้ใหญ่ตอบสนอง
 - ตอบสนองความต้องการของเด็ก
 - ตอบสนองแบบสนุกๆ รอคอยการริเริ่มจากเด็ก
3. ผัดทวนริเริ่ม และตอบสนองอย่างต่อเนื่อง

สำรวจตนเอง

- เวลาเด็กแสดงออก/สื่อสารคุณตอบสนองเด็กอย่างไร?
- เด็กสื่อสาร/ตอบสนองต่อคุณอย่างไร?
- สิ่งที่คุณทำส่งผลกับเด็กอย่างไร

เด็กที่ยังไม่มีภาษาพูด หรือยังบอกความต้องการของตนเองไม่ได้
ให้เราสังเกตพฤติกรรมหรือการกระทำ ภาษากาย เช่น น้ำเสียง สีหน้า
แววตา ท่าทาง มอง ยิ้ม ส่งเสียง เป็นต้น ว่าเด็กรู้สึกอย่างไร
หรือสนใจอะไร

- สังเกตการริเริ่มของเด็ก
- เด็กริเริ่ม (สื่อสาร) ผู้ใหญ่ตอบสนองทันที
- ตอบสนองแบบสนุกๆ และรอการริเริ่มจากเด็ก

**สังเกต/อ่านความต้องการและอารมณ์ความรู้สึก
ของเด็กและตอบสนองเด็ก [Read & Respond]**

ให้กำลังใจ [Encourage]

E

สิ่งสำคัญ

1. ให้กำลังใจ
2. สนับสนุน/ส่งเสริมให้เด็กทำในสิ่งที่ต้องการจนสำเร็จ
3. ส่งเสริมการเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เน้นสนุกและท้าทาย
4. ส่งเสริมพัฒนาการและทักษะในชีวิตประจำวัน

สำรวจตนเอง

- เวลาเล่น/มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก คุณให้กำลังใจเขาอย่างไร?
- เวลาเล่น/มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก คุณส่งเสริมการเรียนรู้เขาอย่างไร?

ให้กำลังใจ ส่งเสริมการเรียนรู้ขณะเล่น และช่วยสนับสนุนให้
ได้ทำกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวัน ด้วยบรรยากาศสนุกและท้าทาย
พร้อมทั้งเปิดโอกาส ในการลงมือทำสิ่งต่างๆด้วยตนเองจนสำเร็จ
โดยผู้ใหญ่ไม่ทำแทนเด็กทั้งหมด

บทที่ 9

แนวทางการ Coaching และเยี่ยมบ้าน

9.1 การสัมภาษณ์กิจวัตรประจำวันของเด็ก
และครอบครัว (Home visit Form)

9.2 แนวทางการ Coaching พ่อแม่ เพื่อส่งเสริม
พัฒนาการเด็กในชีวิตประจำวัน

9.3 แนวทางการประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติ
บุคลากรสาธารณสุข/พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก
(Fidelity Checklist)

9.1

การสัมภาษณ์กิจวัตรประจำวัน ของเด็กและครอบครัว [HOME VISIT FORM]

แบบสังเกตเด็กและกิจวัตรในครอบครัว

A กิจวัตร และ การเล่นที่บ้าน

- กิจวัตรที่เด็กและผู้ดูแลทำร่วมกันสม่ำเสมอ
1)..... 2).....
3)..... 4).....
- กิจวัตรที่เด็กชอบ สนุก
- พ่อแม่เล่นอะไรกับเด็กบ้าง
1)..... 2).....
3)..... 4).....
- การละเล่นที่เด็กชอบ

B พัฒนาการอารมณ์ สังคม การสื่อสาร และ การเล่นของเด็ก

1. เด็กสื่อสารด้วยวิธีไหน

- สื่อสารด้วยพฤติกรรม (Action) เช่น ร้องไห้ กระตืบเท้า ขว้างของ ตี ดึงมือ
- สื่อสารด้วยท่าทาง (Gesture) เช่น ชี้ พยักหน้า ส่ายหน้า กวักมือเรียก สิ้นหน้า แหวงตาที่แสดงออกทางอารมณ์
- สื่อสารด้วยภาษาพูด (Verbal Language) เช่น พูดเป็นคำ วลี ประโยค เล่าเรื่อง
- สื่อสารความคิดผ่านสื่อ วัสดุ สิ่งของ เช่น วาดรูป บทบาทสมมติ

เด็กสื่อสารเวลาไหนบ้าง

[เช่น เวลาหิว เวลาอยากได้ของเล่น เป็นต้น]

1)..... 2).....

3)..... 4).....

2. พัฒนาการเด็ก

- สัมพันธภาพ สนใจ เล่นสนุก และผูกพันกับคนได้
- ปฏิสัมพันธ์ เด็กสื่อสารโต้ตอบกลับไปกลับมาด้วยภาษากาย ได้อย่างต่อเนื่อง
- สื่อสาร เด็กสื่อสารพูดบอกความต้องการ ความคิด และความรู้สึกได้

3. การเล่นของเด็ก

- การเล่นแบบเคลื่อนไหว หรือของเล่นง่ายๆ

- การเล่นเพื่อสร้างสรรค์ หรือก่อสร้าง

- การเล่นสมมติ เล่นจินตนาการ

- การเล่นเกมที่มีกฎกติกา

C ทักษะพ่อแม่

• ลักษณะของพ่อแม่

พ่อแม่ที่ชอบทำกับ
สั่งให้ทำ

พ่อแม่ที่ทำให้ลูกทุกอย่าง

พ่อแม่ที่อบอุ่น

พ่อแม่ที่ถือแต่หมดกำลังใจ

พ่อแม่ที่ยุ่งตลอดเวลา

• หลักการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก [I-CARE]

มีปฏิสัมพันธ์
[Interaction]

ปลอดภัย
[Comfort]

ปรับ
[Adaptation]

ตอบสนอง
[Respond]

ให้กำลังใจ
[Encourage]

D สะท้อนสิ่งที่ได้เห็น

- จุดเด่นของครอบครัว

.....

.....

.....

- พัฒนาการเด็ก

.....

.....

.....

E วางแผนร่วมกัน

- เป้าหมาย

.....

.....

.....

- พ่อแม่จะทำอย่างไรได้บ้างในชีวิตประจำวัน

.....

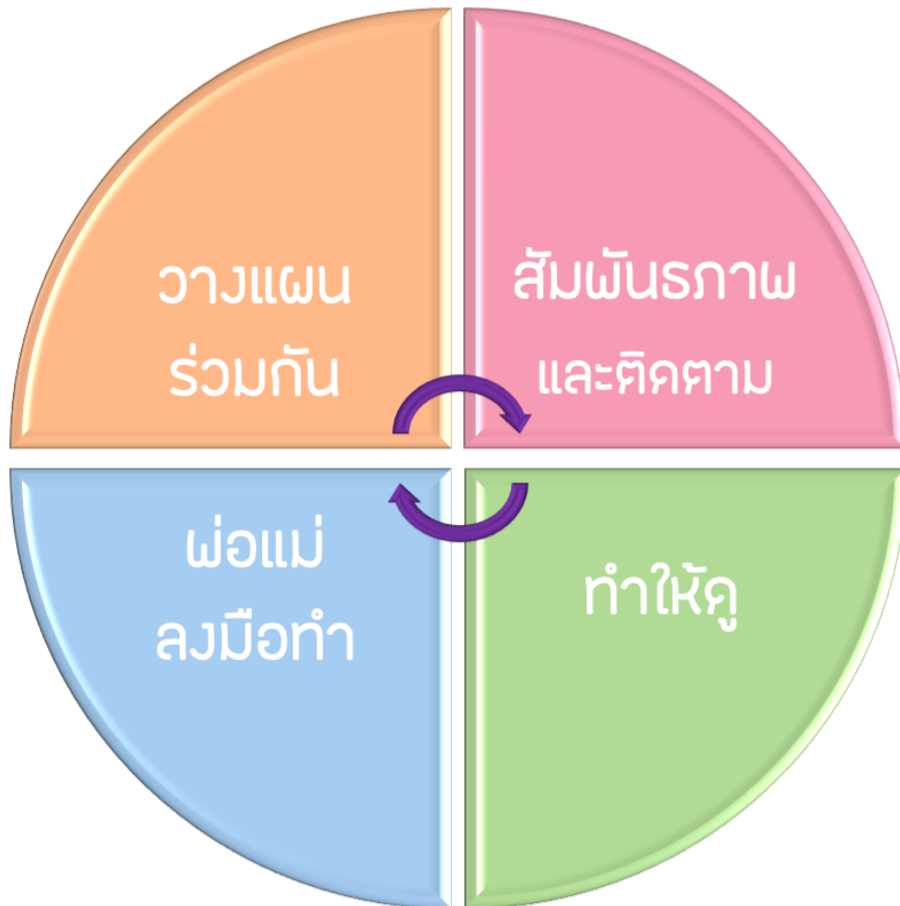
.....

.....

.....

9.2

แนวทางการ COACHING พ่อแม่ เพื่อส่งเสริมพัฒนาการเด็กในชีวิตประจำวัน

สัมพันธภาพและติดตาม

- ทักทาย
- ติดตามการบ้านพ่อแม่
- สะท้อน สิ่งที่ทำ ข้อติดขัด

ทำให้ดู

- ให้ความรู้พื้นฐานที่จำเป็น
- ทำให้ดู [บอกชัดเจน ให้สังเกตอะไร]
- พ่อแม่สะท้อนสิ่งที่ได้เห็น

พ่อแม่ลองทำ

- ชวนให้พ่อแม่ทดลองทำ
- ช่วยให้พ่อแม่ประสบความสำเร็จ
- พ่อแม่สะท้อนสิ่งที่ทำ

วางแผนร่วมกัน

- เป้าหมาย
- พ่อแม่จะทำอย่างไรได้บ้าง ในชีวิตประจำวัน

9.3

แนวทางการประเมินความรู้และทักษะปฏิบัติบุคลากรสาธารณสุข/พ่อแม่ ผู้ดูแลเด็ก (FIDELITY CHECKLIST)

ชื่อ-นามสกุล:.....วันที่ประเมิน:.....

หัวข้อ (Topic)	ทักษะ I-CARE ของนักบำบัด (Competency)	มี	ไม่มี
ร่วมเล่น (Interaction)	รู้จักสังเกตเด็ก		
	รอคอยการริเริ่มของเด็ก		
	เล่นตามสิ่งที่เด็กสนใจ		
	ทำให้เด็กสนใจและเล่นสนุกกับเด็กได้		
ปลอดภัย (Comfort)	มีท่าทีผ่อนคลาย อ่อนโยน เป็นมิตรกับเด็ก		
	รับรู้และเข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของเด็ก		
	ปลอดภัยเมื่อเด็กไม่สบายใจ เสียใจ ผิดหวัง		
ปรับ (Adaptation)	ปรับตัวเองเข้ากับเด็กและทำให้เด็กสงบ สนใจ		
	ปรับสิ่งแวดล้อมและช่วยให้เด็กสงบ สนใจ		
	ปรับวิธีเข้าหาและเล่นกับเด็กได้หลากหลาย		
ตอบสนอง (Respond)	สังเกตความต้องการของเด็กได้		
	ตอบสนองได้ตรงกับความต้องการของเด็ก		
	อ่านความรู้สึกของเด็กได้		
	ตอบสนองความรู้สึกของเด็กได้เหมาะสม		
ให้กำลังใจและส่งเสริมพัฒนาการ (Encourage)	ให้กำลังใจเด็ก		
	สนับสนุนให้เด็กได้ทำในสิ่งที่สนใจ		
	ส่งเสริมพัฒนาการตามลำดับขั้นได้		
	ส่งเสริมทักษะและการเรียนรู้ในชีวิตประจำวันได้		

SUMMARY:

บทที่ 10

ห้องเรียนพ่อแม่

: ยุทธศาสตร์สำคัญ
การพัฒนาเด็ก และเสริมพลังครอบครัว

ห้องเรียนพ่อแม่

ห้องเรียนพ่อแม่ หรือ การเพิ่มพูนทักษะด้านการเลี้ยงดูลูก ให้กับพ่อแม่ การสร้างเสริมพลังให้กลุ่มพ่อแม่ เป็นยุทธศาสตร์ สำคัญในการช่วยพัฒนาเด็กและครอบครัว

การสร้างพลังใจ (Empowerment) หมายถึง การส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้ดูแลเด็ก ตระหนักถึงความแข็งแกร่ง ข้อดี และ ความสามารถของตนเองในการจัดการกับสถานการณ์ต่างๆในชีวิต สามารถดูแลส่งเสริมพัฒนาการบุตรได้อย่างต่อเนื่อง โดยไม่ย่อท้อ ต่อปัญหาหรืออุปสรรค

การจัดกิจกรรมห้องเรียนพ่อแม่ เริ่มต้นจากการ **วางเป้าหมายให้ชัด “อยากให้พ่อแม่รู้อะไร”** แล้วออกแบบกระบวนการหรือกิจกรรมเพื่อนำไปสู่การเรียนรู้เรื่องนั้น เริ่มตั้งแต่

- **การสร้างสัมพันธภาพ** เพื่อให้พ่อแม่เปิดใจ พุดคุย บอกเล่าความคิด อารมณ์ ความรู้สึก
- **การแบ่งกลุ่ม** แบ่งปันประสบการณ์
- **การตั้งคำถาม** เพื่อชวนให้พ่อแม่คิดวิเคราะห์ ทบทวนตนเอง จุดเด่น จุดด้อย ที่ส่งผลต่อการเลี้ยงดูลูก การจัดกิจกรรมสร้างพลังใจและแบ่งปันประสบการณ์จากพ่อแม่ต้นแบบ
- **การมีการบ้านให้พ่อแม่กลับไปทำ** การมอบหมายงาน จะช่วยให้พ่อแม่ ผู้ดูแล ได้ฝึกการสังเกตพฤติกรรม ความก้าวหน้าของลูก พ่อแม่ จะมีความกระตือรือร้นในการฝึกกระตุ้นพัฒนาการลูกมากขึ้น

ห้องเรียนพ่อแม่จัดเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาเด็กพิเศษ เด็กออทิสติก การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ผ่านช่องทางหลากหลายรูปแบบ จะช่วยเพิ่มพูนทักษะให้กับกลุ่มพ่อแม่ เสริมสร้างกำลังใจ เป็น**กุญแจสำคัญ**ที่ช่วยให้พ่อแม่**ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว มีที่ปรึกษา มีเพื่อน** ส่งผลถึงพลังและกำลังใจในการดูแลลูก เป็นยุทธศาสตร์สำคัญในการช่วยพัฒนาเด็กพิเศษ เด็กออทิสติกและครอบครัว

สถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว
National Institute For Child and Family Development

ปัญญาปฏิบัติ จากกลุ่มพ่อแม่

บนเส้นทางของการดูแลลูกเด็กพิเศษ เด็กออทิสติก

1. คิดบวก
เชื่อมั่นว่าลูกจะทำได้

2. ตั้งเป้าหมายเล็กๆ
ลดความเครียด

3. ฝึกทำอะไรให้ช้าลง
อยู่กับปัจจุบัน

4. เรียนรู้เพิ่มขึ้น
ผ่านหนังสือ ทีวี ภาพยนตร์ การสนทนา

5. ให้เวลาลูกเยอะๆ
อยู่กับลูกทั้งกายและใจ

6. ให้ลูกลงมือทำ
เรียนรู้ผ่านประสบการณ์จริง

7. บันทึกสิ่งที่เกิดขึ้นกับลูก
เมื่อพร้อมฉบับใดก็ได้ที่สะดวก

8. ให้ลูกเข้าโรงเรียนเมื่อพร้อม
พร้อมใจ เล่นกับเด็กคนอื่นได้

9. หาเวลานั่ง สงบ มีสมาธิ
สวนมนต์ ปล่อยวาง

วิถีทัศน์ประกอบกิจกรรมห้องเรียนพ่อแม่

THAI Model

ตอนที่ 1 - THAI Model

ตอนที่ 2 - ก้าวแรก ...เมื่อมีลูกเป็นเด็กพิเศษ

ตอนที่ 3 - พ่อแม่รักหนู (Relationship & Engagement)

ตอนที่ 4 - เล่นให้ได้ใจ (Interaction)

ตอนที่ 5 - ชวนลูกสื่อสาร แก้ปัญหา

(Nonverbal communication)

ตอนที่ 6 - อยากให้ลูกคุยโต้ตอบ ทำอย่างไร

(Verbal communication)

ตอนที่ 7 - มองพฤติกรรมลูกอย่างเข้าใจ

ตอนที่ 8 - ฝึกลูกอย่างไรในชีวิตประจำวัน (Home Program)

ตอนที่ 9 - พ่อแม่สร้างลูกได้

